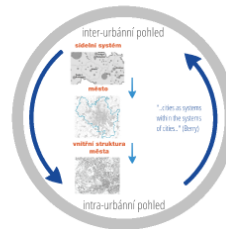
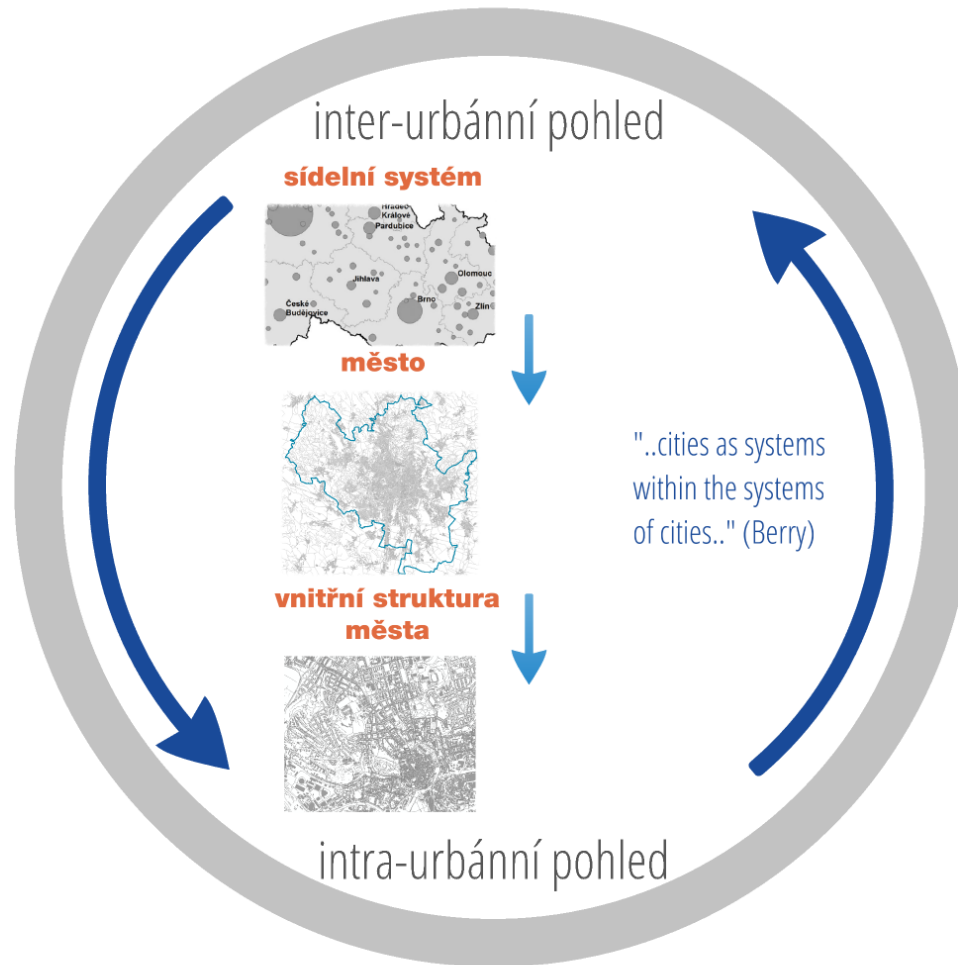

geografie sídel

geografie města

(urban geography)

vývoj městských systémů

statické stádium

osídlení relativně rozptýlené, obyvatelstvo **nemobilní**
podřízenost sociogeografického uspořádání
přírodním podmínkám

dynamické stádium

mechanismy ekonomického a sociokulturního **soutěžení** mezi sídly
urbanizace jako proces „...který přivádí **mobilitu** do každodenního
života.“

změny v rozmístění obyvatelstva dané **nevratnými procesy**
(migrace obyvatelstva)

prostorová struktura intenzity osídlení výrazně heterogenní

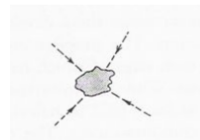
organické stádium

limity nekonečného nárůstu koncentrace obyvatelstva
konkurenční mechanismy postupují do stádia

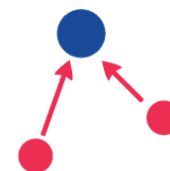
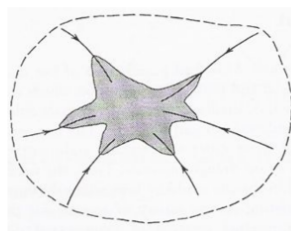
konkurenčně-kooperačního

extenzivní formy koncentrace jsou nahrazovány **vztahy**
a vratnými procesy

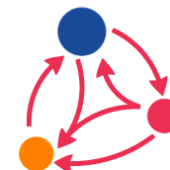
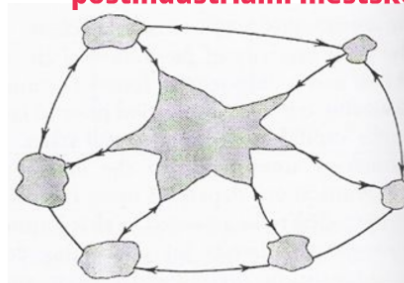
preindustriální jádra

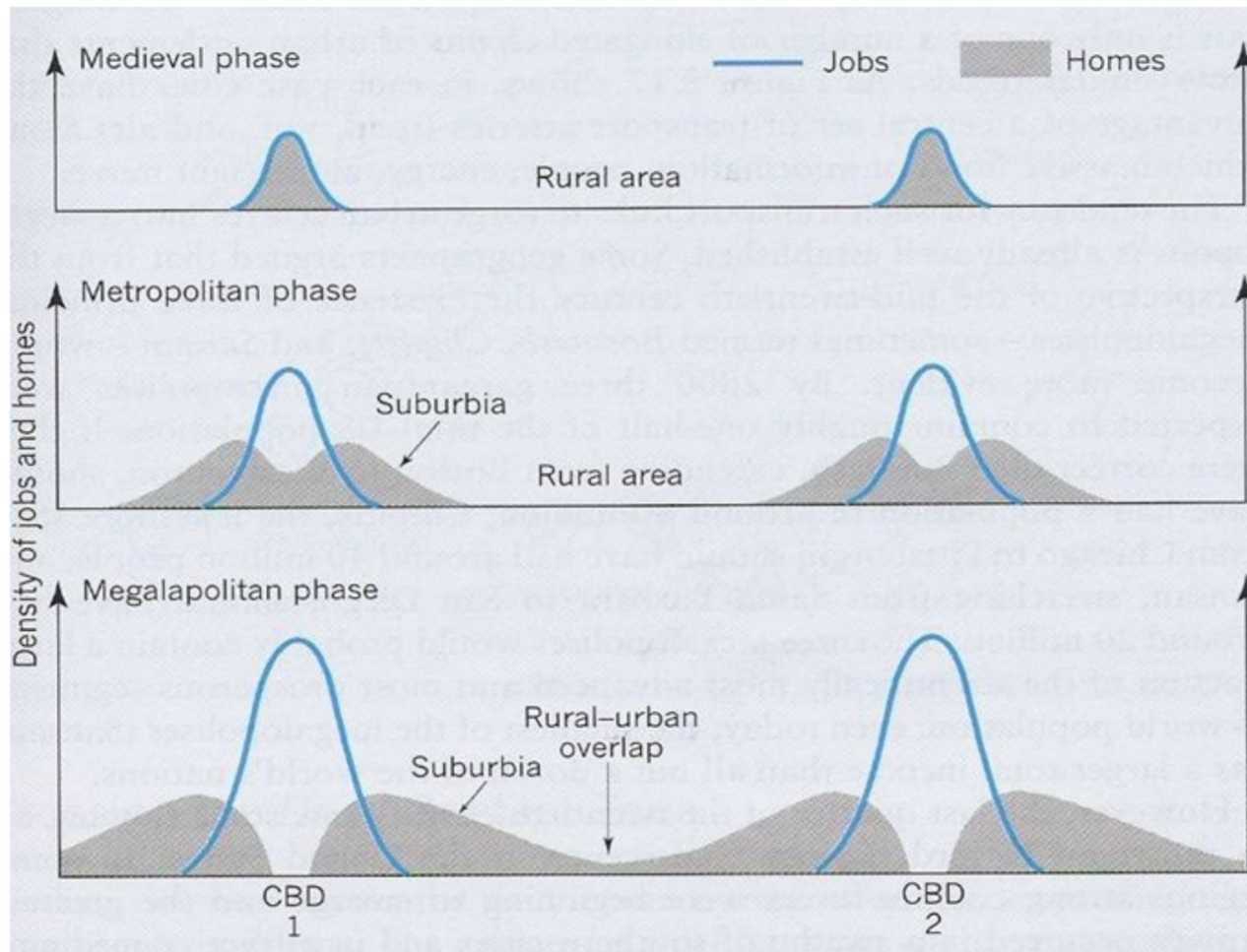

industriální aglomerace

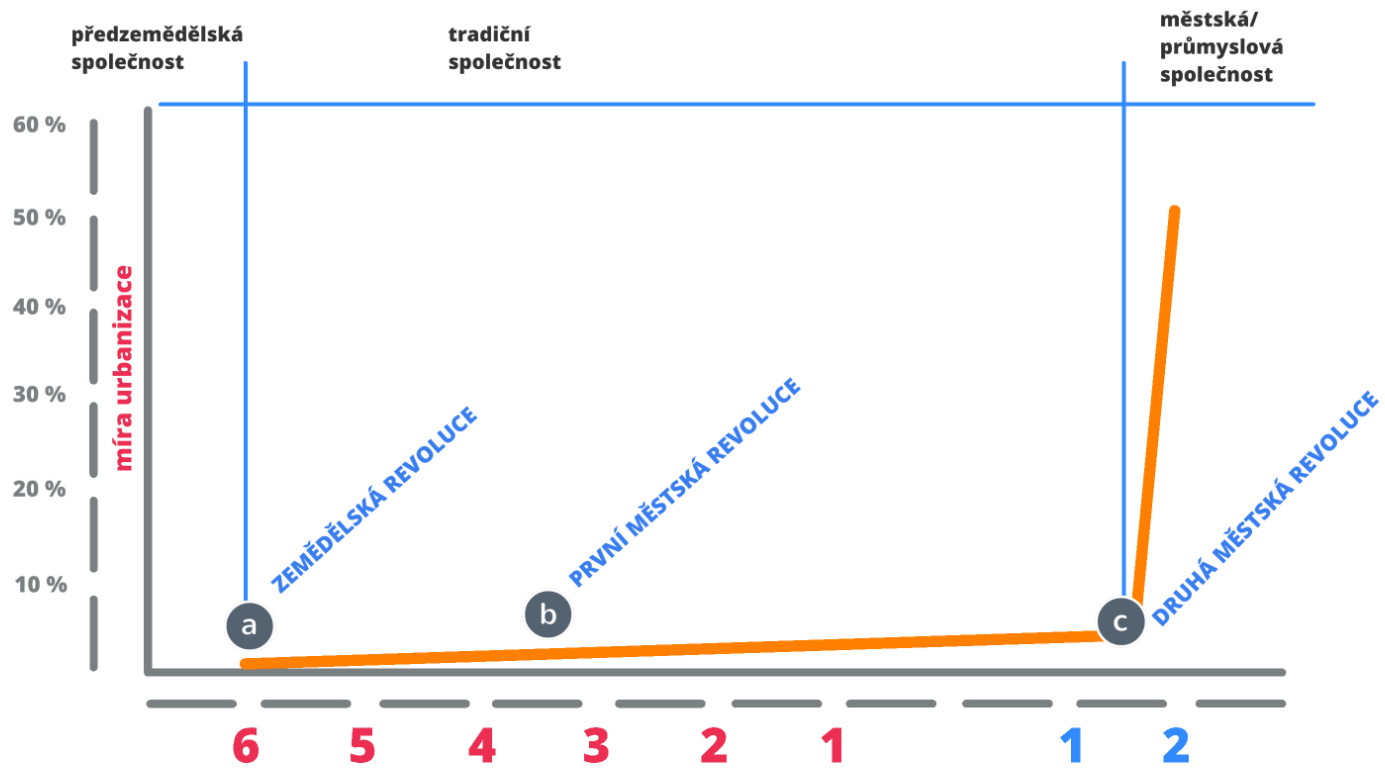

postindustriální městské regiony

městské revoluce?

pre-industriální město

první a druhá městská revoluce

předzemědělská společnost - neolitická revoluce

tradiční společnost - průmyslová revoluce

složitější sociální struktura

směna zboží

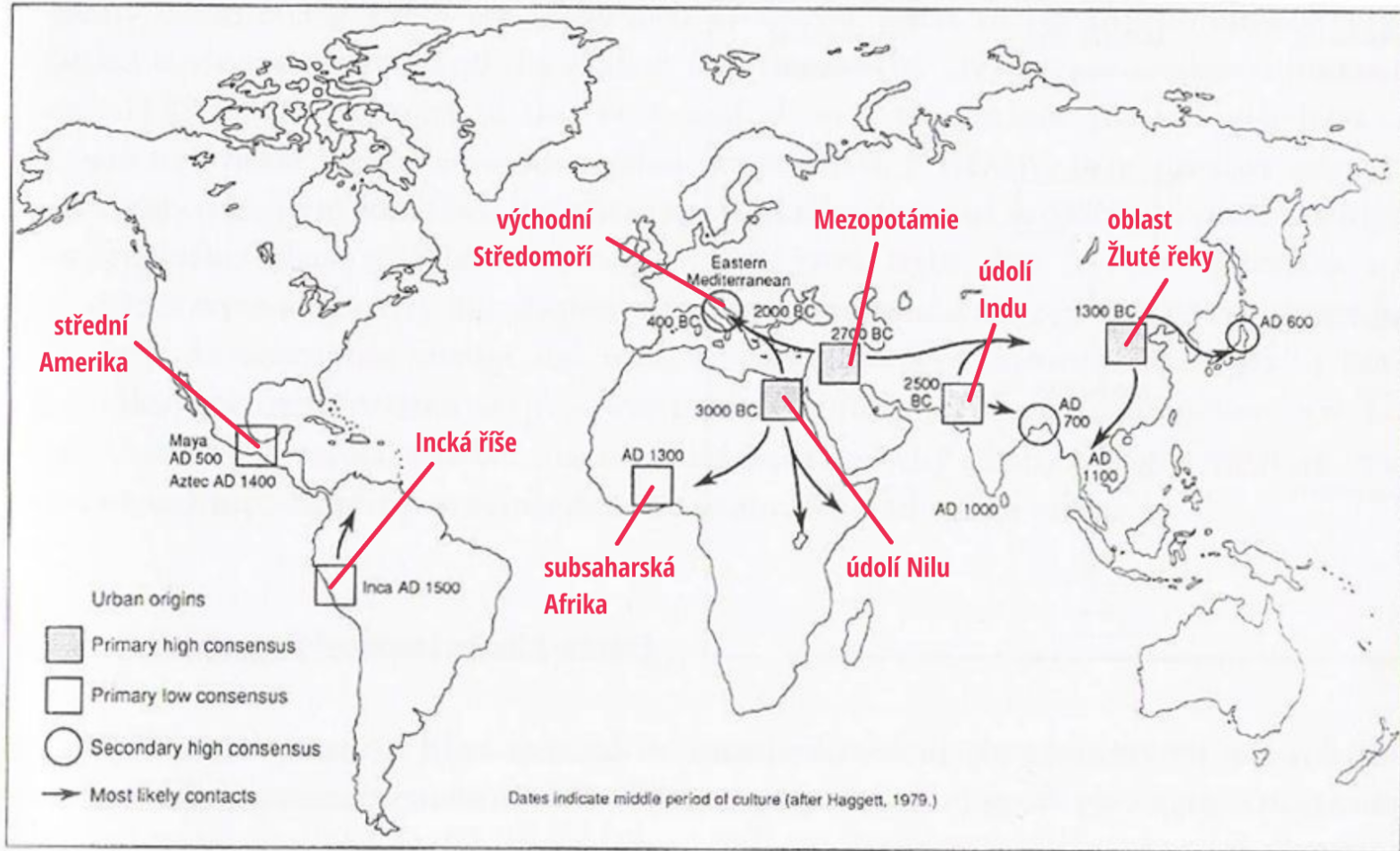
malá velikost

větší hustoty obyvatelstva

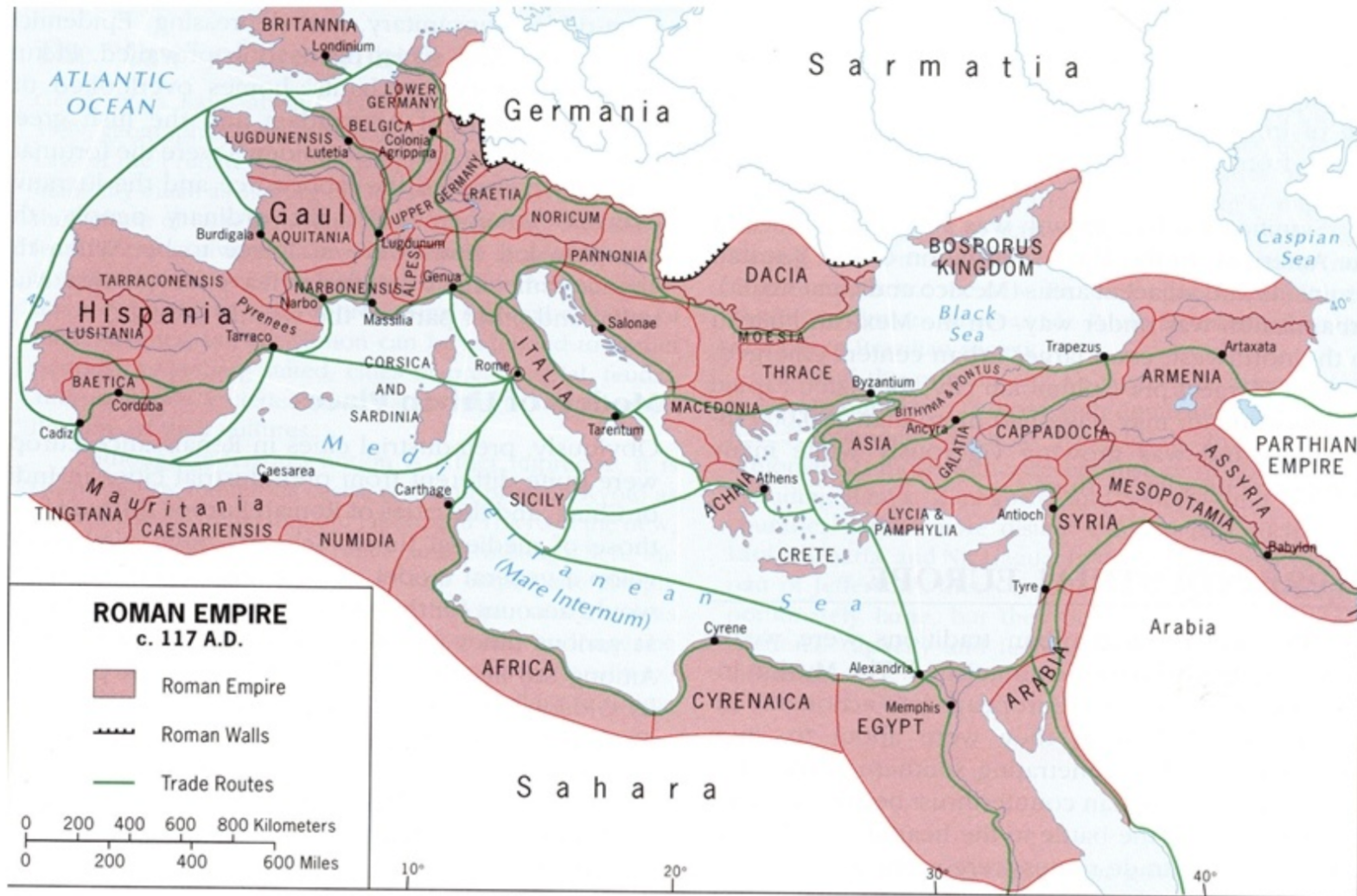
společenské třídy

monumentální budovy

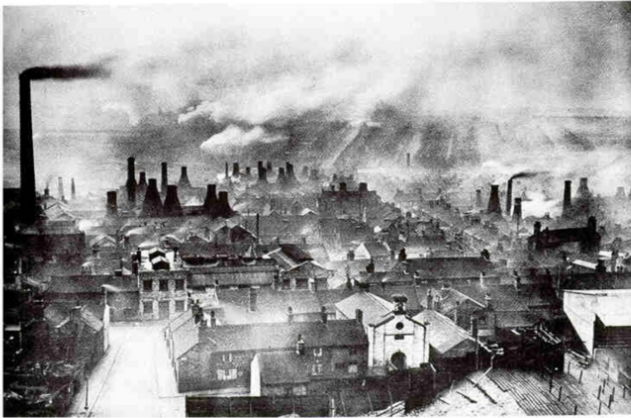
pomalý růst obyvatelstva

<i>Largest Cities in the Year 100</i>			<i>Largest Cities in the Year 1000</i>		
1	Rome	450,000	1	Cordova, Spain	450,000
2	Luoyang, China	420,000	2	Kaifeng, China	400,000
3	Seleucia (on the Tigris), Iraq	250,000	3	Constantinople (Istanbul), Turkey	300,000
4	Alexandria, Egypt	250,000	4	Angkor, Cambodia	200,000
5	Antioch, Turkey	150,000	5	Kyoto, Japan	175,000
6	Anuradhapura, Sri Lanka	130,000	6	Cairo, Egypt	125,000
7	Peshawar, Pakistan	120,000	7	Baghdad, Iraq	125,000
8	Carthage, Tunisia	100,000	8	Nishapur (Neyshabur), Iran	125,000
9	Suzhou, China	n/a	9	Al-Hasa, Saudi Arabia	110,000
10	Smyrna, Turkey	90,000	10	Pata (Anhilwara), India	100,000
<i>Largest cities in the year 1500</i>			<i>Largest cities in the year 2000</i>		
1	Beijing, China	672,000	1	Tokyo, Japan	34,450,000
2	Vijayanagar, India	500,000	2	Ciudad de México (Mexico City), Mexico	18,066,000
3	Cairo, Egypt	400,000	3	New York–Newark, New York	17,846,000
4	Hangzhou, China	250,000	4	São Paulo, Brazil	17,099,000
5	Tabriz, Iran	250,000	5	Mumbai (Bombay), India	16,086,000
6	Constantinople (Istanbul), Turkey	200,000	6	Shanghai, China	13,243,000
7	Guar, India	200,000	7	Kolkata (Calcutta), India	13,058,000
8	Paris, France	185,000	8	Delhi, India	12,441,000
9	Guangzhou, China	150,000	9	Buenos Aires, Argentina	11,847,000
10	Nanjing, China	147,000	10	Los Angeles–Long Beach–Santa Ana, USA	11,814,000

Early English industrial town, Staffordshire.

industriální město

faktory industriální urbanizace

zemědělská revoluce

potravinové zajištění měst

průmyslová revoluce

masová výroba a spotřeba, nové sociální třídy

zlepšení dopravy

zvýšení rozlohy měst

demografická revoluce

nárůst populační velikosti měst

hygienické podmínky

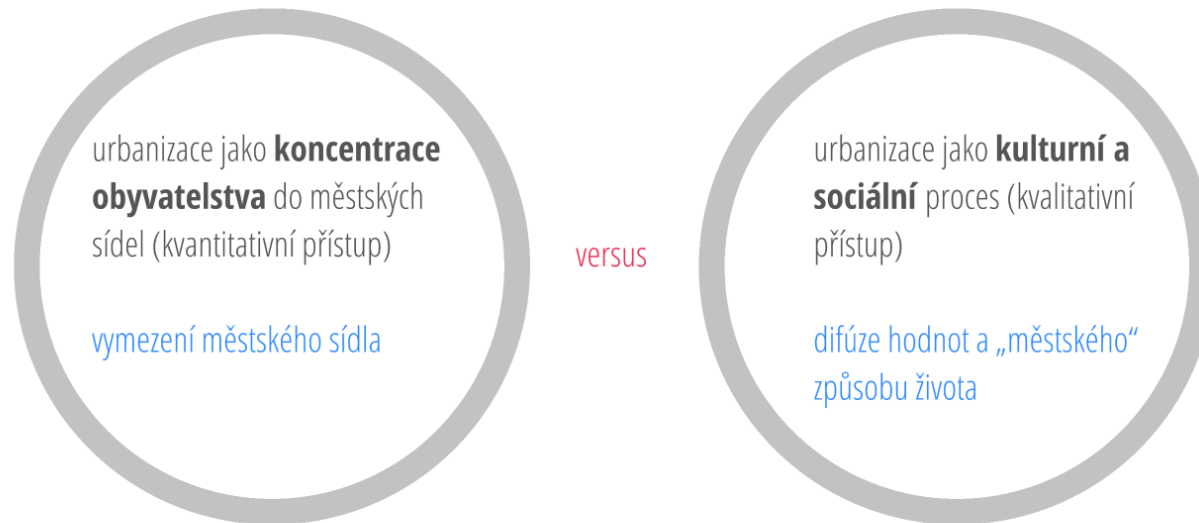
zlepšování obytného prostředí měst (oproti venkovu)

kulturní přitažlivost měst

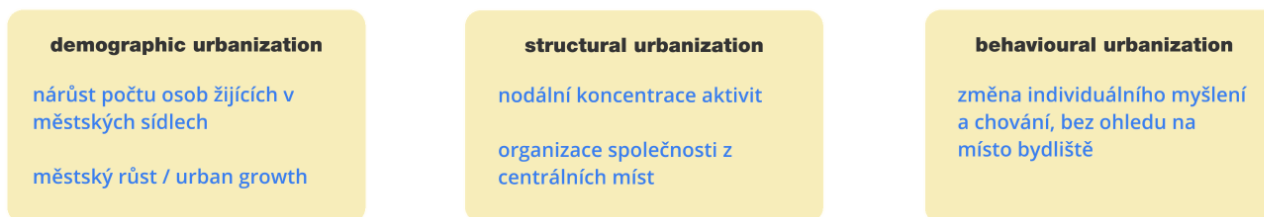
atraktivita "městského způsobu života" a městských příležitostí

urbanizace

změna sociálně-prostorových forem organizace společnosti

vrstvy urbanizace dle De Vriese:

co je město?

počet obyvatel

kritérium minimální
populační velikosti

ekonomické vymezení

kritérium struktury populace
dle sektorové příslušnosti

administrativní kritéria

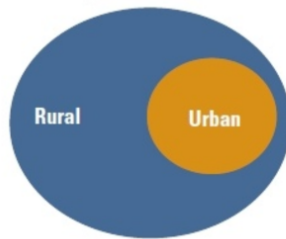
historicko-právní
východiska

funkční definice

vymezení reálného
fungování města/
městských vztahů

fuzzy hranice města

Source: WDR 2009 team.

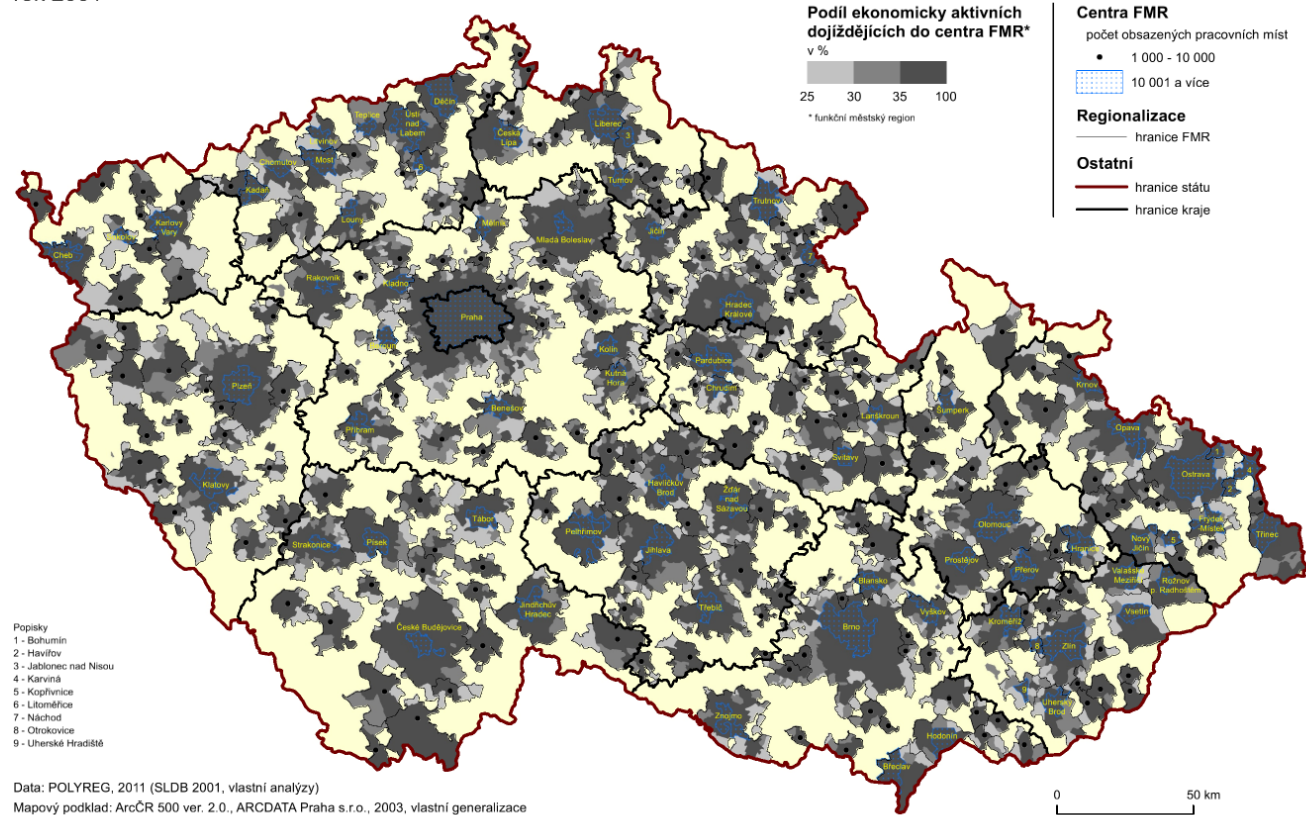
underbounded

overbounded

VNITŘNÍ STRUKTURA FUNKČNÍCH MĚSTSKÝCH REGIONŮ

rok 2001

důsledky urbanizace

zvýšení nerovnoměrnosti územního rozložení obyvatelstva

přechod od relativně homogenního rozložení obyvatelstva venkovské společnosti k **heterogennímu** rozložení společnosti městské

10	10	10	10
10	10	10	10
10	10	10	10
10	10	10	10

ukazatel H

na polovině rozlohy území
žije 50 % obyvatel

2	8	9	1
3	27	26	4
5	27	25	5
4	4	7	3

ukazatel H

na polovině rozlohy území
žije 83,1 % obyvatel

polovina obyvatel žije
na 18,8 % rozlohy území

zvyšování průměrné velikosti městských sídel

zvyšování velikosti největšího městského sídla, **zvyšování rozpětí** mezi nejmenšími a největšími městskými sídly

zvětšování geografických funkčních jednotek/regionů

etablování **městských nodálních regionů** - trhy práce, spádové oblasti, výraznější **hierarchie** nodálních regionů a **specializace** městských regionů, nové formy městského osídlení - suburbia, edge cities

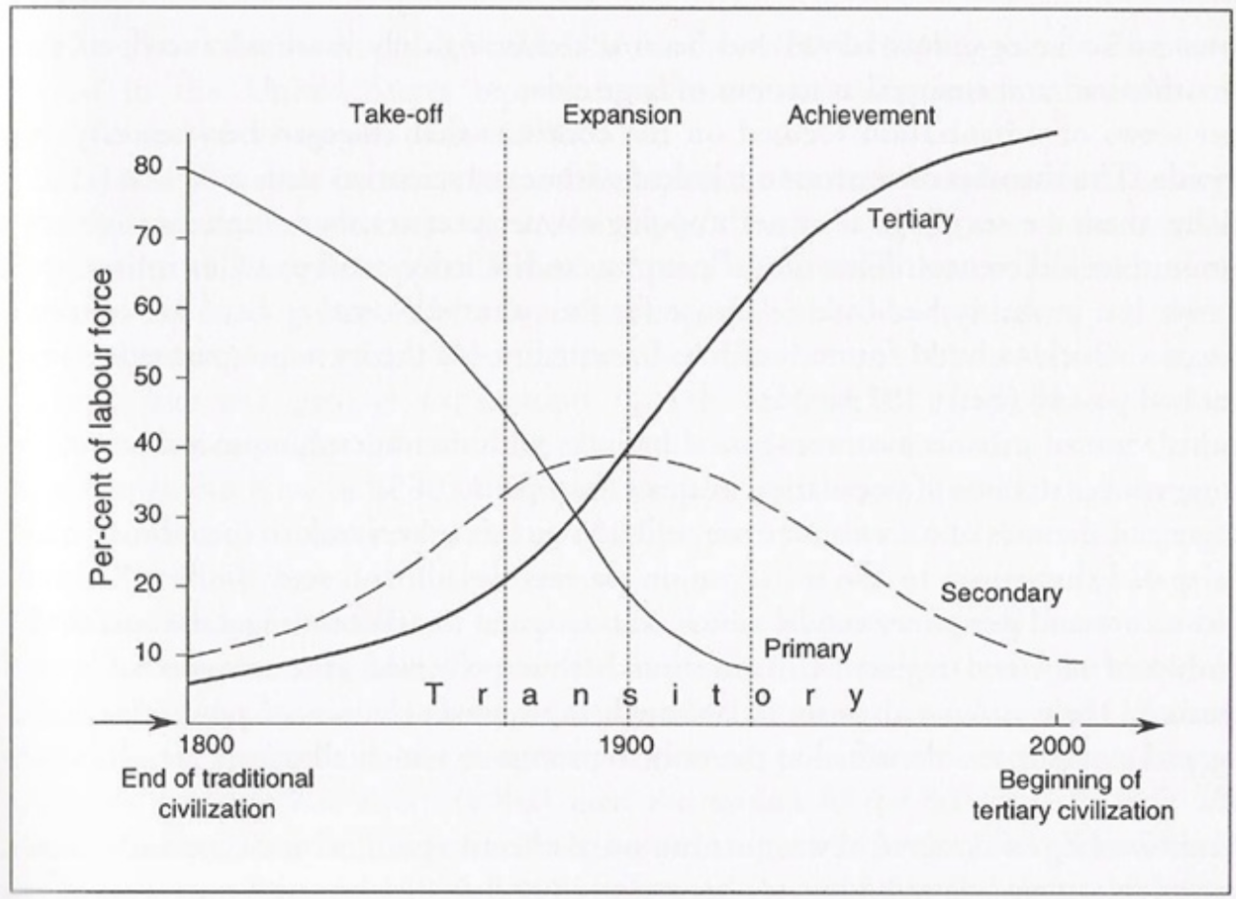
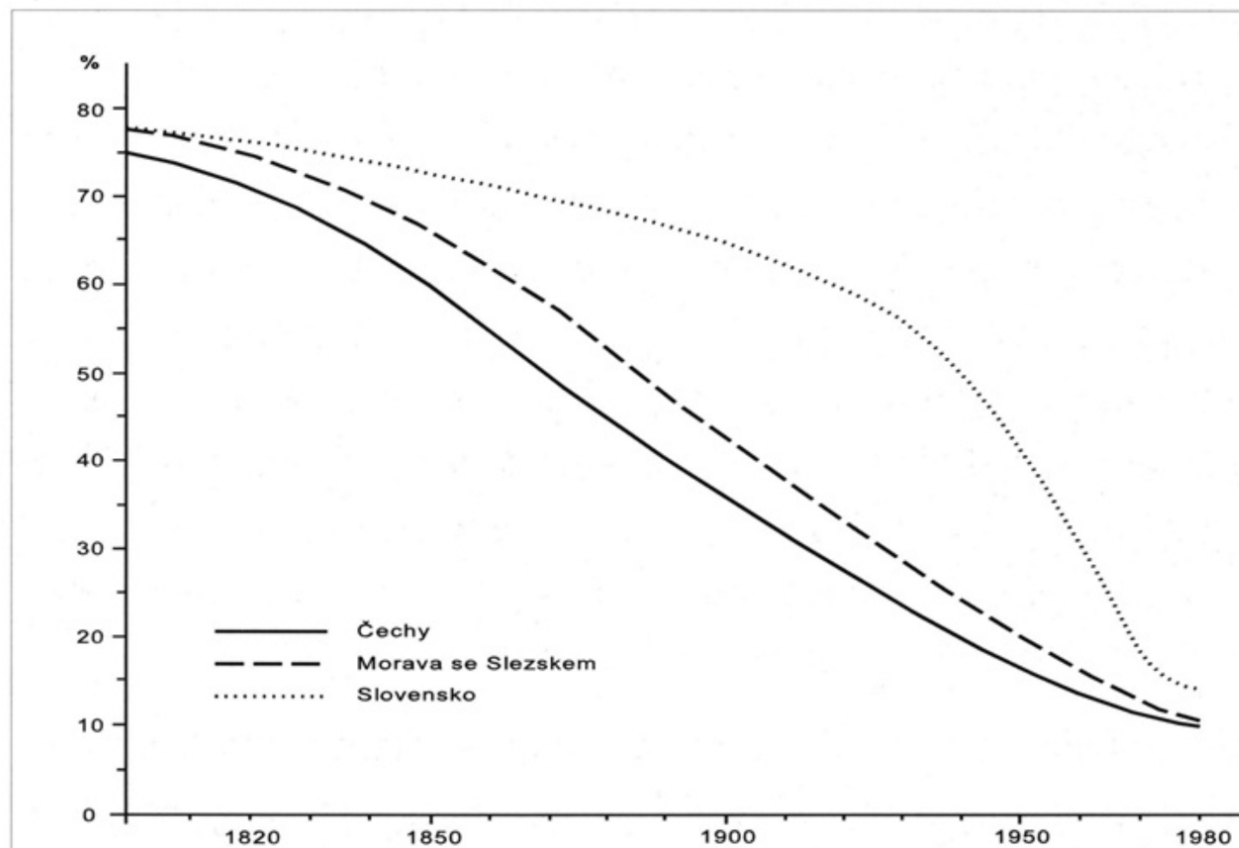

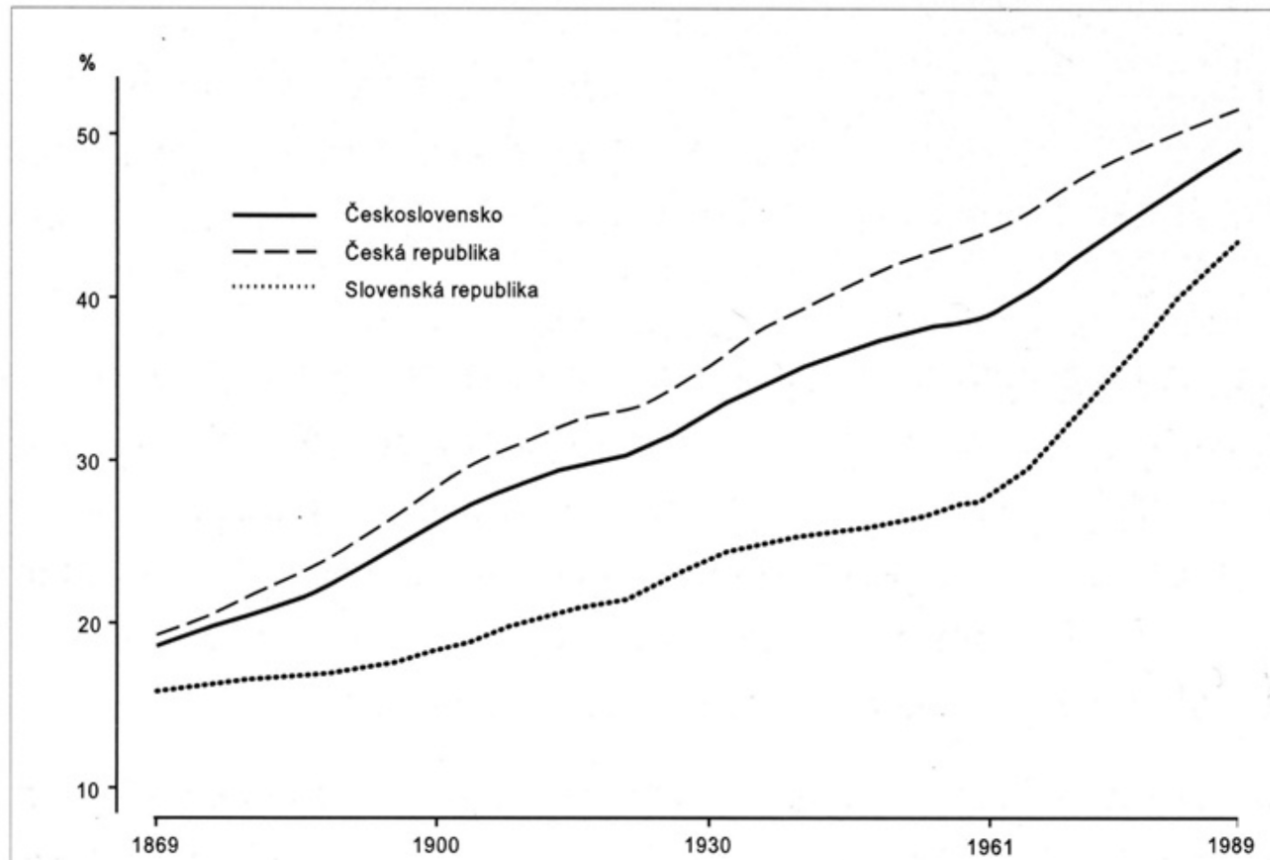
Figure 2.8 Urbanization and the progression from traditional to modern

Obr. 2.1.2: Vývoj podílu obyvatelstva příslušného k zemědělství a lesnictví

Fig

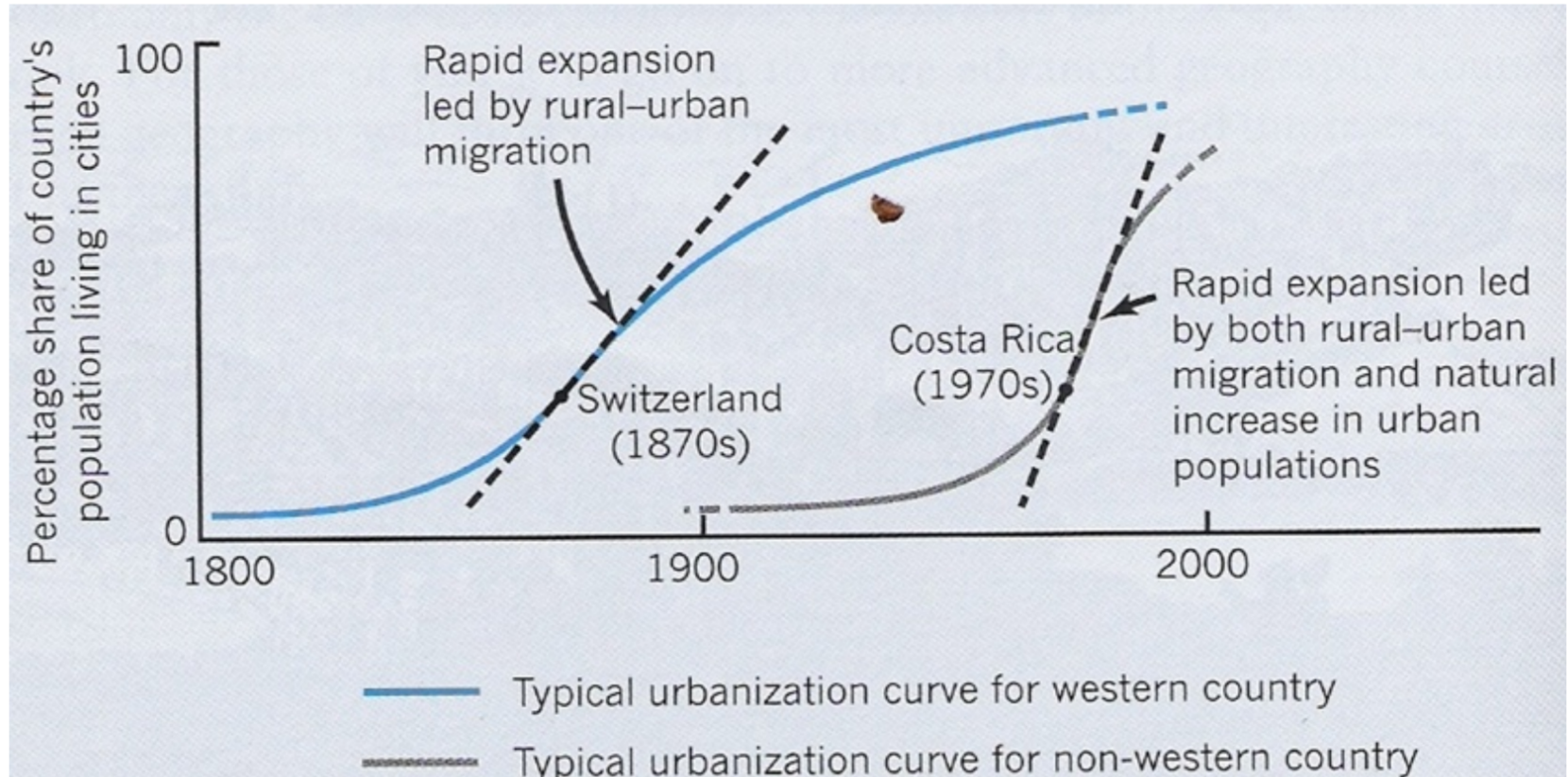
Obr. 2.1.1: Vývoj podílu regionálních středisek na celkovém obyvatelstvu

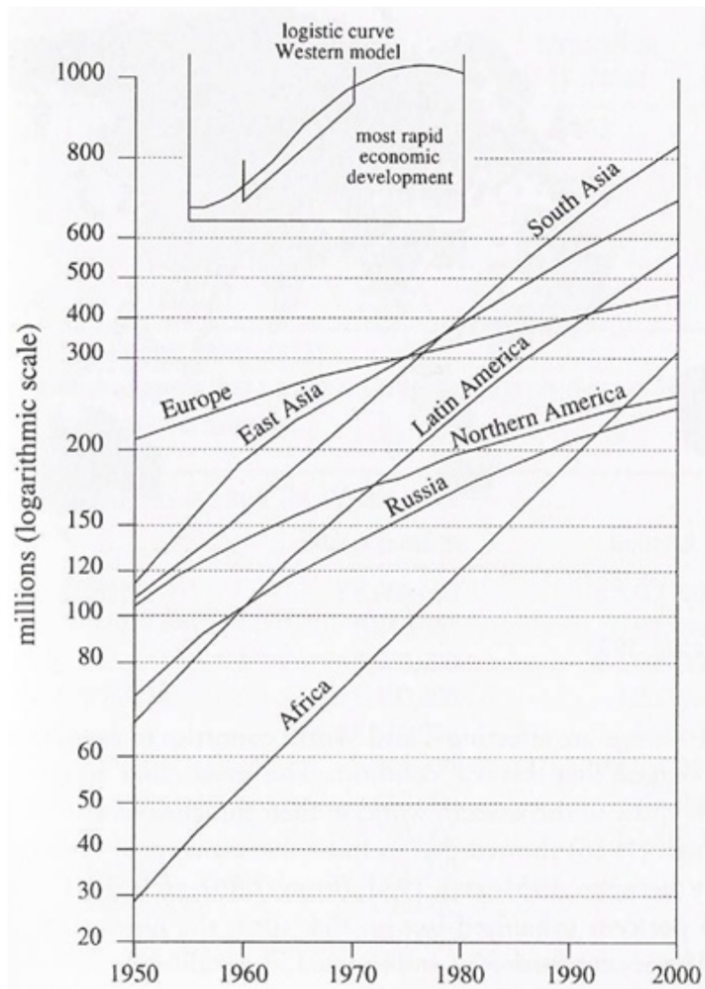

západní

versus

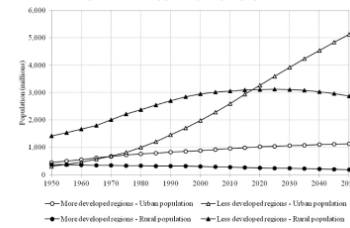
"nezápadní" urbanizace

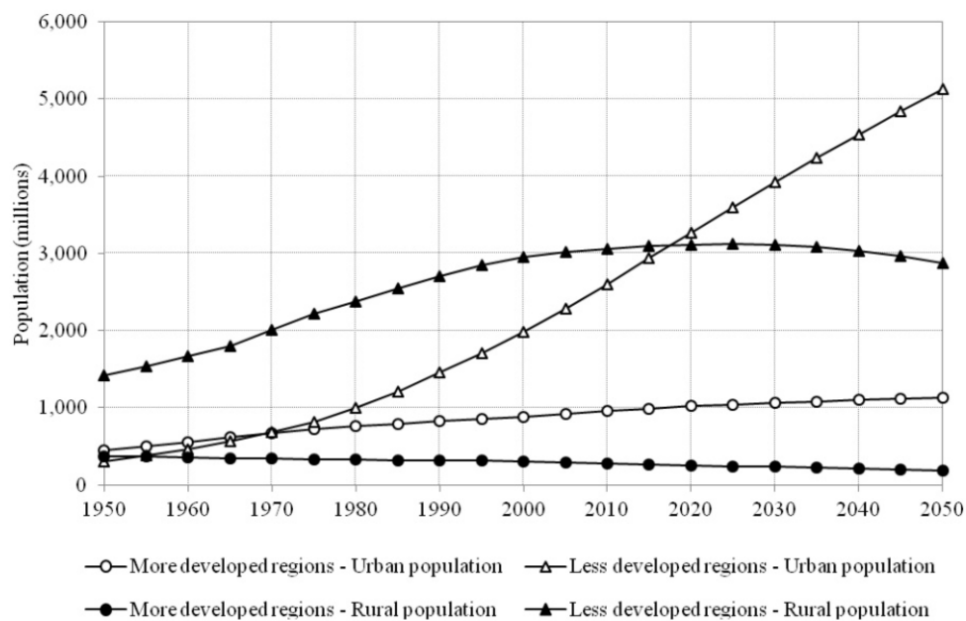
rozdílná dynamika urbanizačního procesu

Figure 1. Urban and rural population by development group, 1950-2050

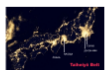
oblast	podíl městské populace na celkovém počtu obyvatel				
	1950	1975	2000	2003	2030 (odhad)
Afrika	14,9	25,3	37,1	38,7	53,5
Asie	16,6	24,0	37,1	38,8	54,5
Evropa	51,2	66,0	72,7	73,0	79,6
Latinská Amerika	41,9	61,2	75,5	76,8	84,6
Severní Amerika	63,9	73,8	79,1	80,2	86,9
Oceánie	60,6	71,7	72,7	73,1	74,9

Figure I. Urban and rural populations by development group, 1950-2050

oblast	podíl městské populace na celkovém počtu obyvatel				
	1950	1975	2000	2003	2030 (odhad)
Afrika	14,9	25,3	37,1	38,7	53,5
Asie	16,6	24,0	37,1	38,8	54,5
Evropa	51,2	66,0	72,7	73,0	79,6
Latinská Amerika	41,9	61,2	75,5	76,8	84,6
Severní Amerika	63,9	73,8	79,1	80,2	86,9
Oceánie	60,6	71,7	72,7	73,1	74,9

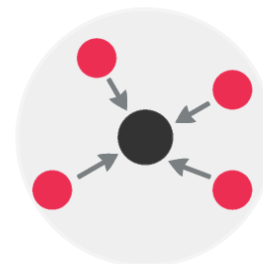
urbanizované regiony

městský region

oblast skládající se z hlavního jádra s pracovními příležitostmi a okolních oblastí, pro které slouží jako centrum služeb vyššího řádu

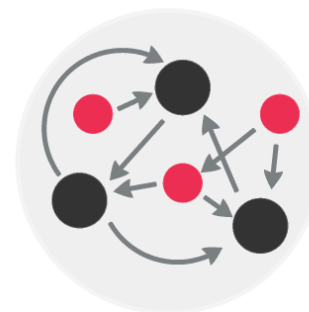
intenzita pracovní dojížděky či dojížděky za vybranými službami

konurbace, „urban fields“

prostorová koncentrace relativně velkých měst

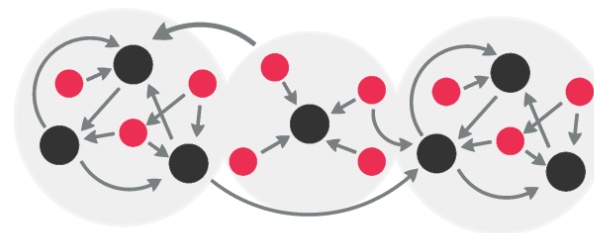
funkční složitost konurbace

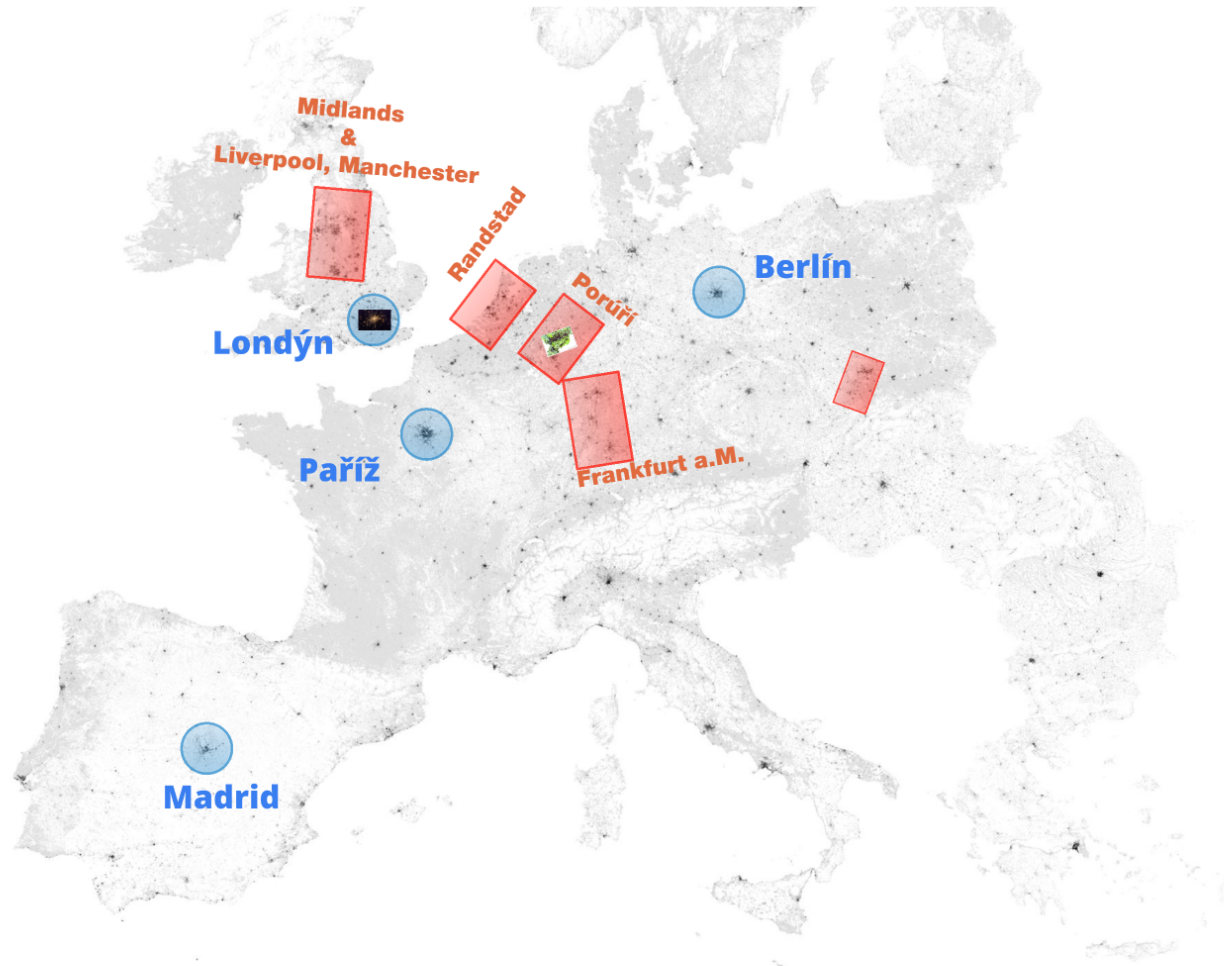
megalopolis

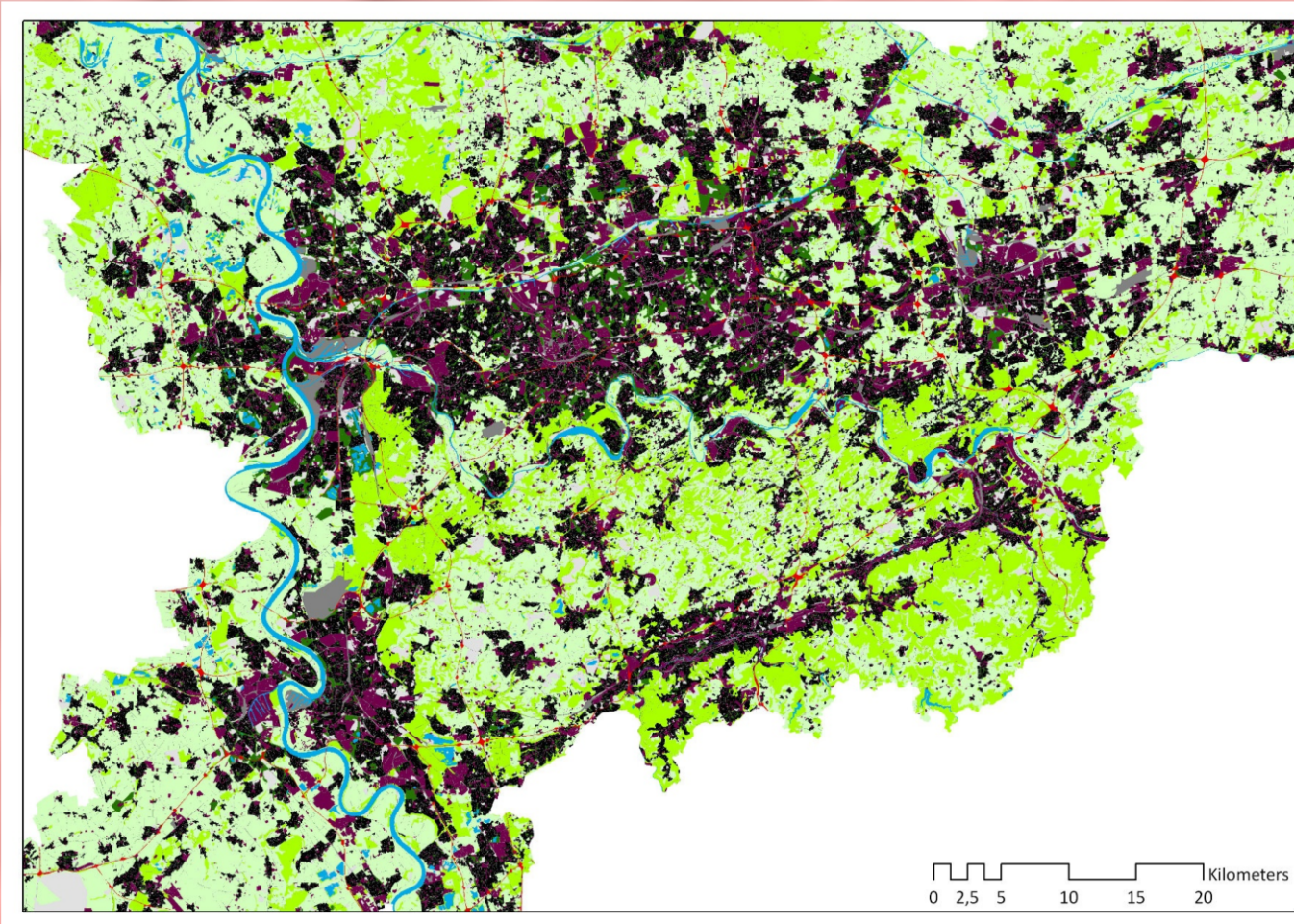
fyzické propojení více „městských“ polí

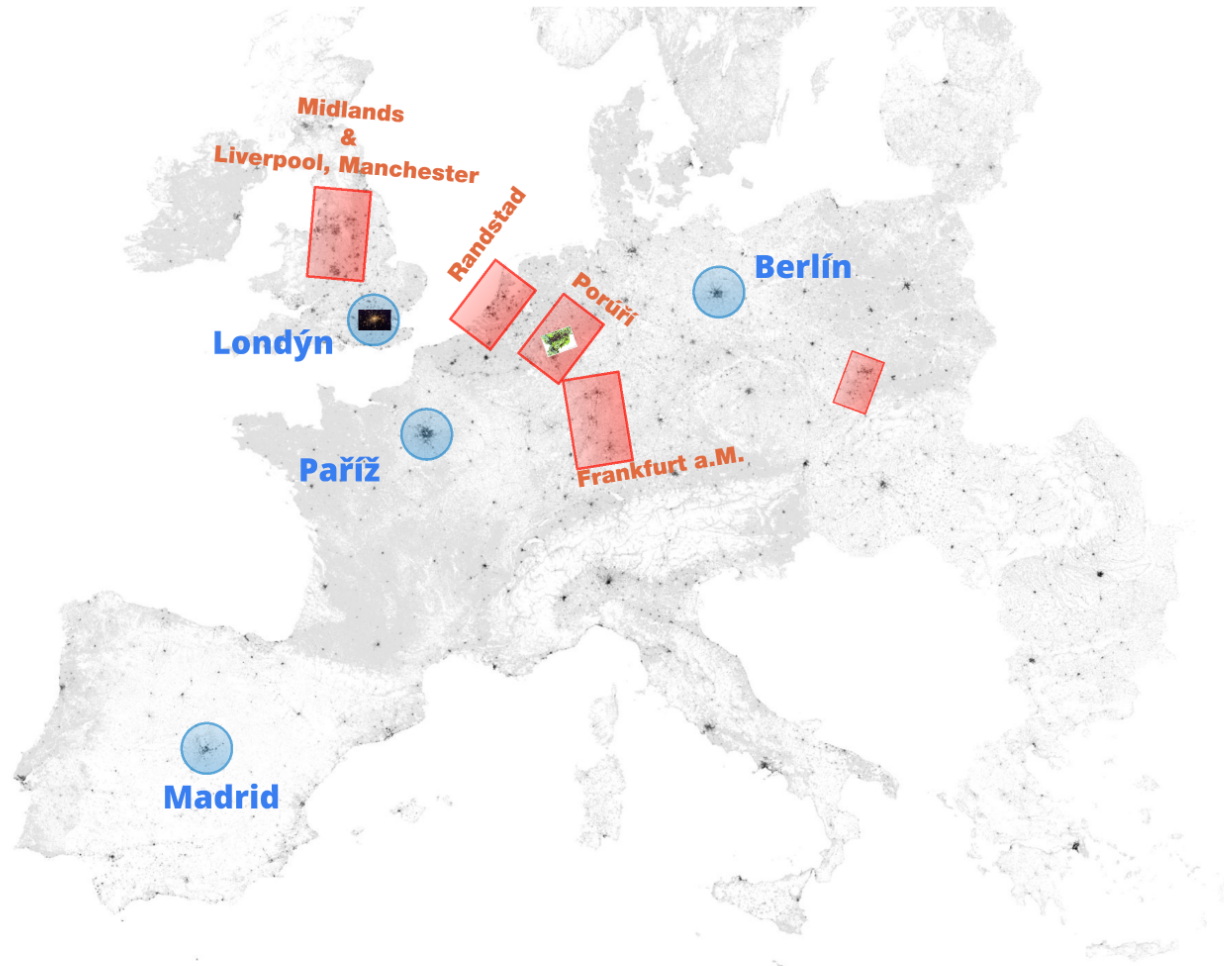
velikost překračující 25 mil. obyvatel

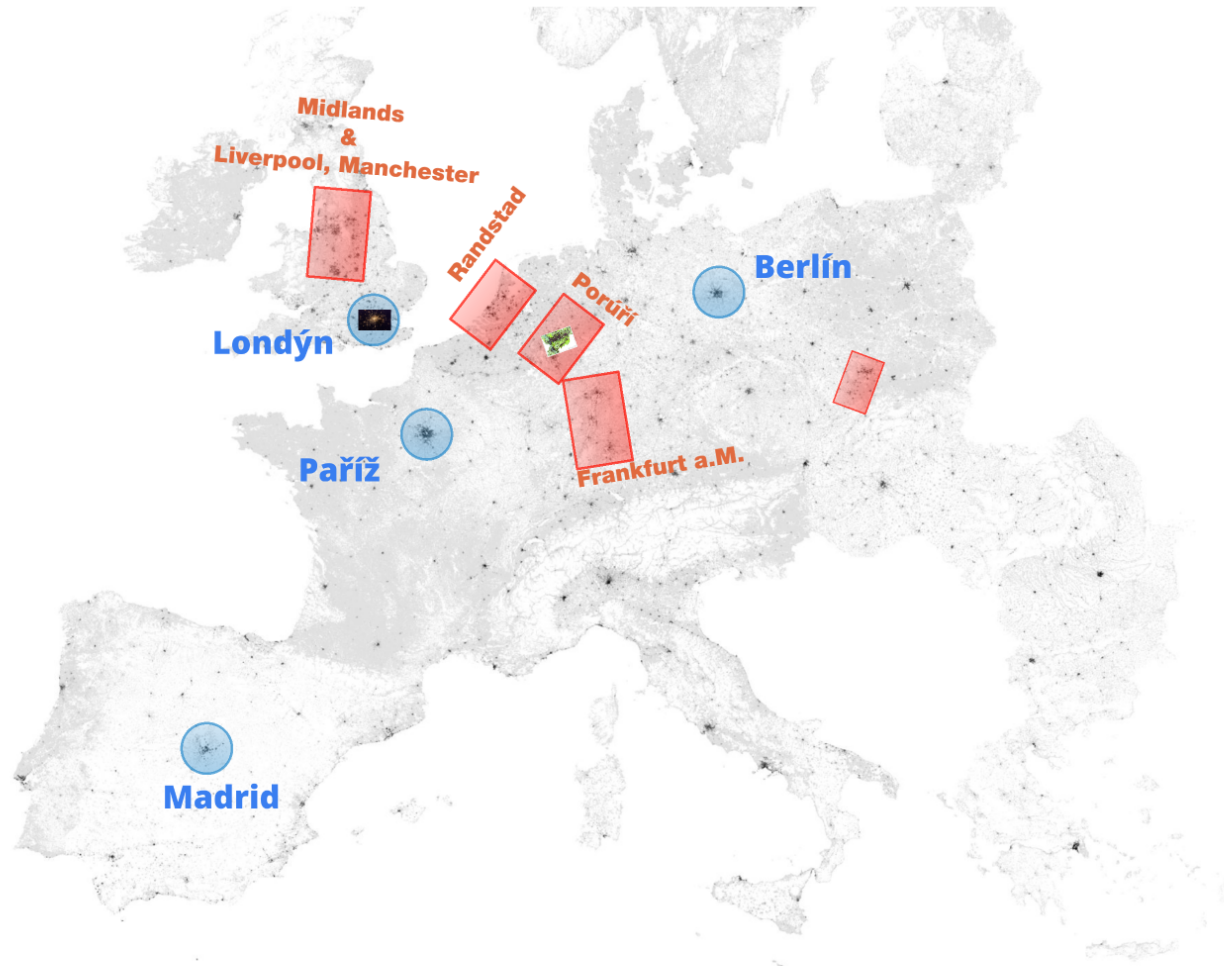

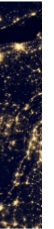
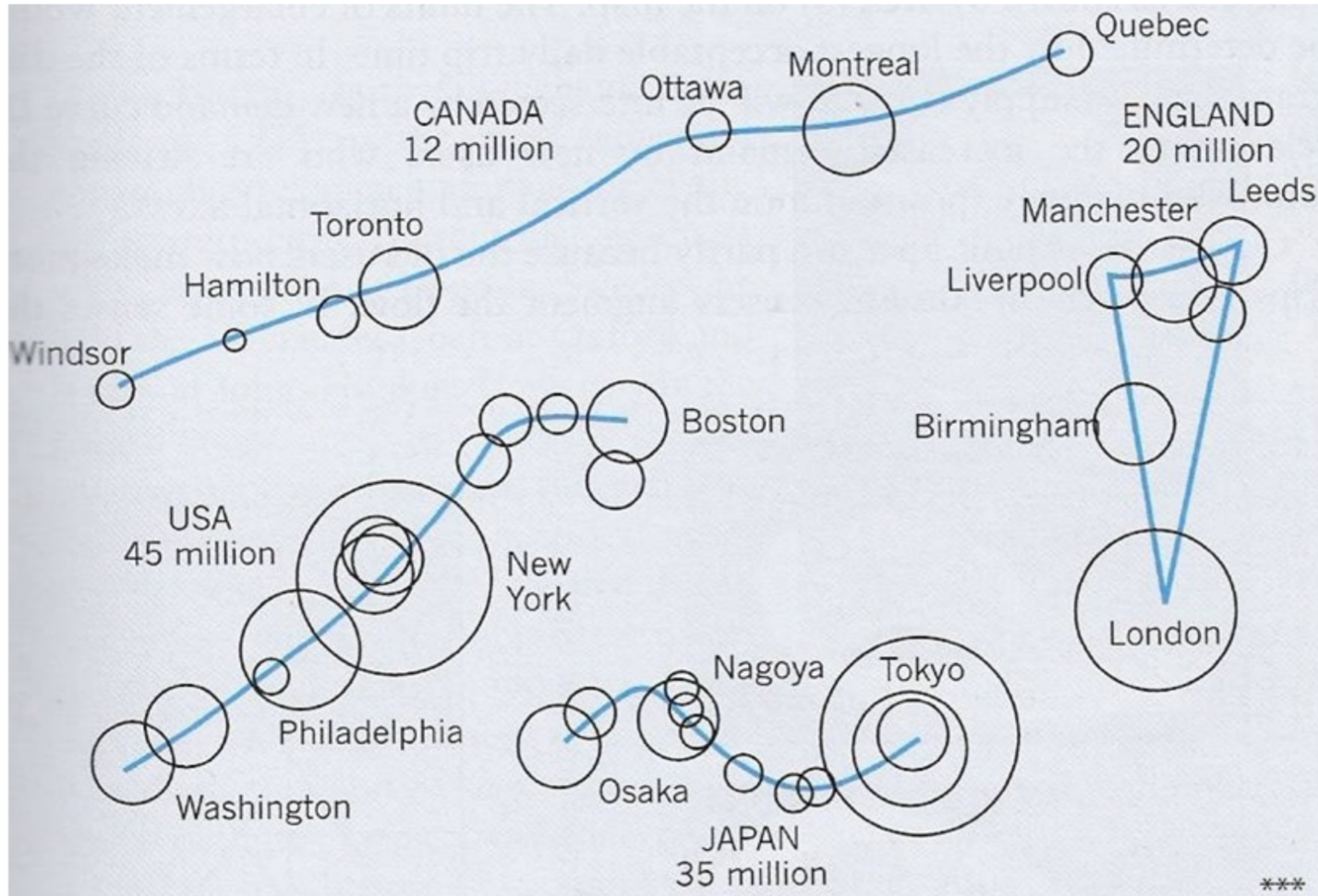

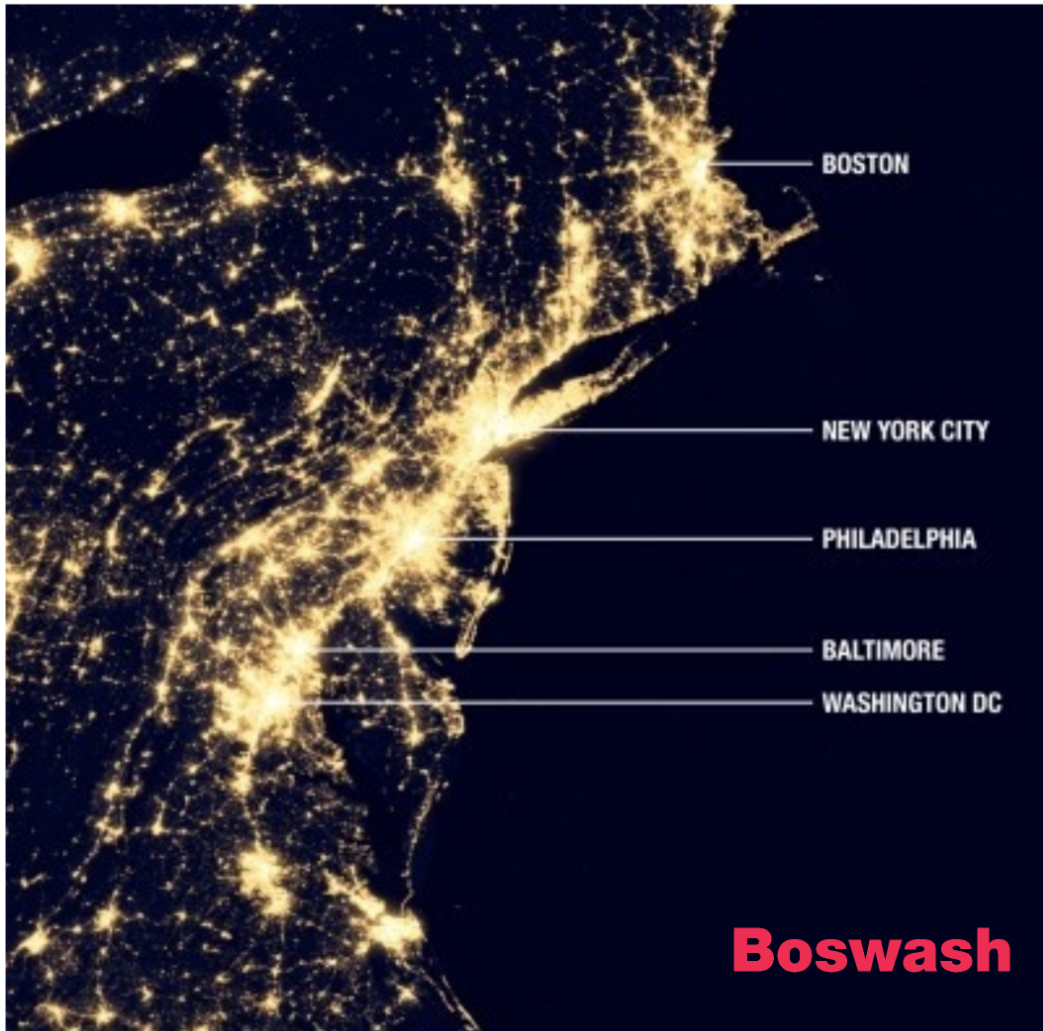

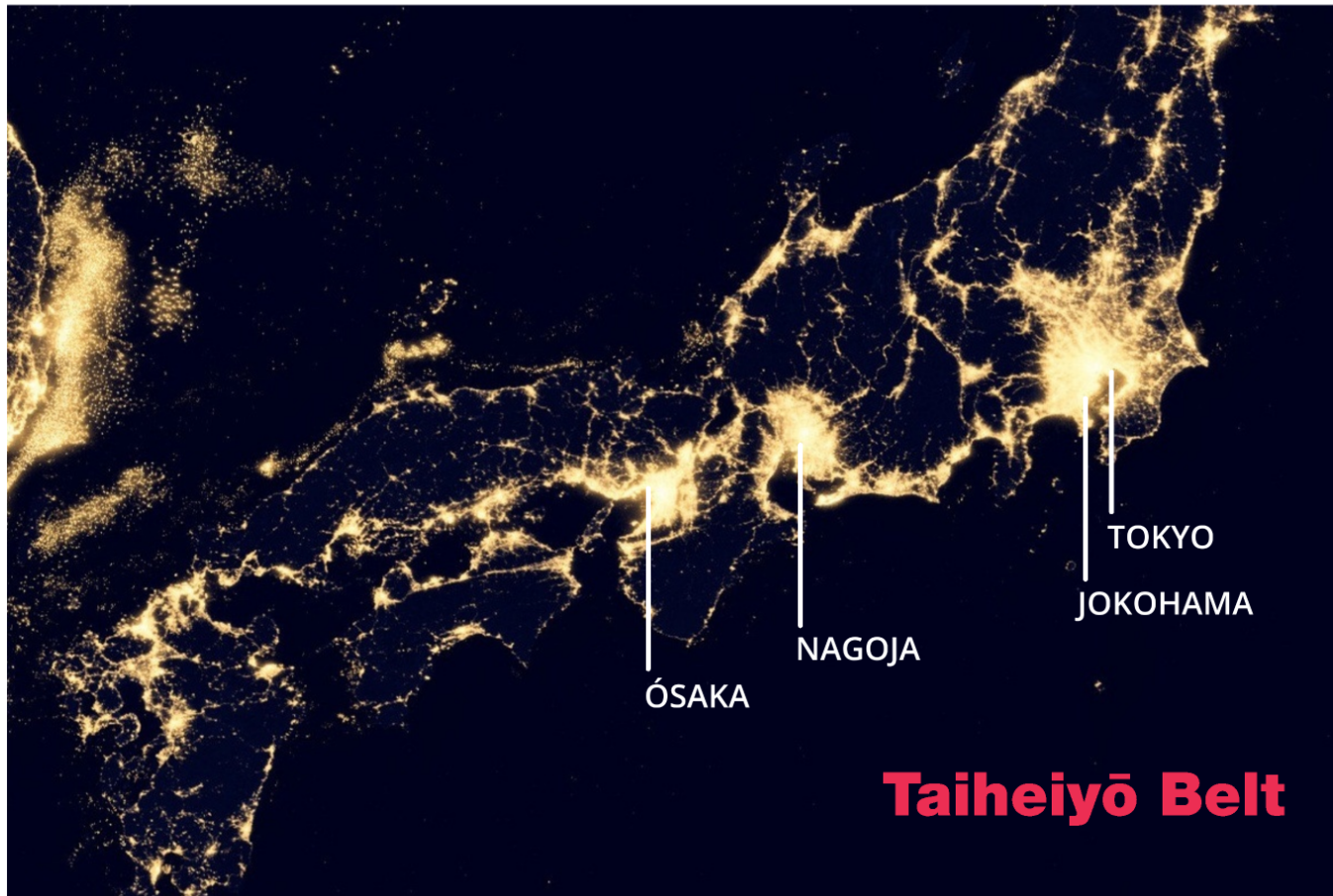

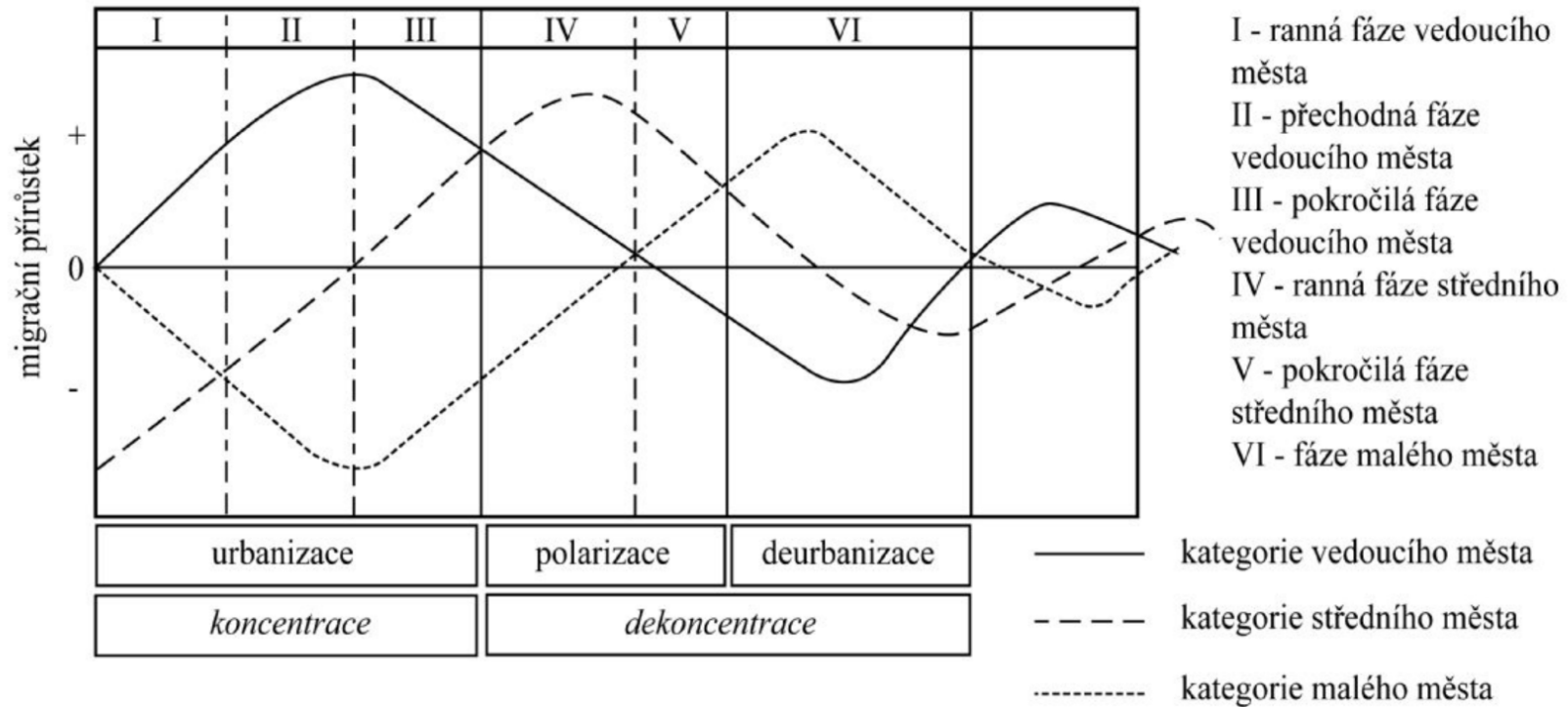

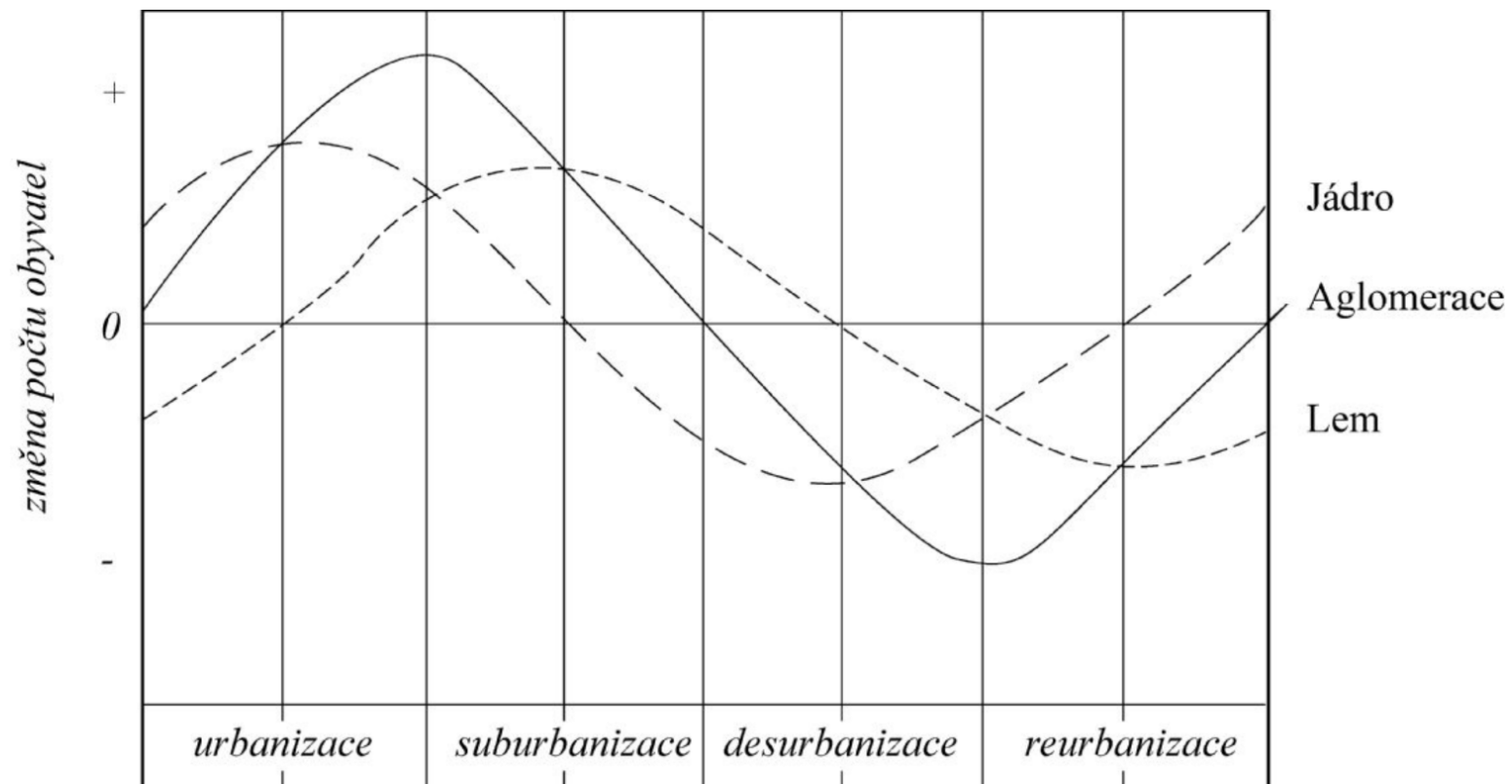

diferenciální urbanizace

teorie stádií

suburbanizace

1900 - 1960 (USA, západní Evropa)

- formování střední třídy
- mobilita (IAD)

interpretace suburbanizace:

přirozený proces rozšiřování hranic města
útek od sociálních a environmentálních problémů měst
prostředek vytváření pracovních míst a akumulace kapitálu

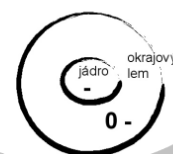
desurbanizace

od 60. let v západní Evropě

- celkový úbytek obyvatelstva ve městě
- růst populace v rurálních oblastech

interpretace desurbanizace:

vedlejší efekt růstu metropolitních regionů
decentralizace výroby, zaměstnanost ve službách
rozsáhlé trávení volného času

reurbanizace

post-industriální urbanizace

- revitalizace vnitřního města
- reurbanizace vs. decentralizace

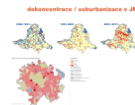
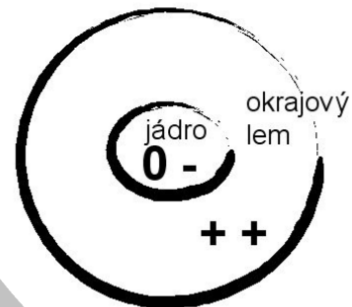
suburbanizace

1900 - 1960 (USA, západní Evropa)

- formování střední třídy
- mobilita (IAD)

interpretace suburbanizace:

přirozený proces rozšiřování hranic města
útek od sociálních a environmentálních problémů měst
prostředek vytváření pracovních míst a akumulace kapitálu

desurbanizace

od 60. let v západní Evropě

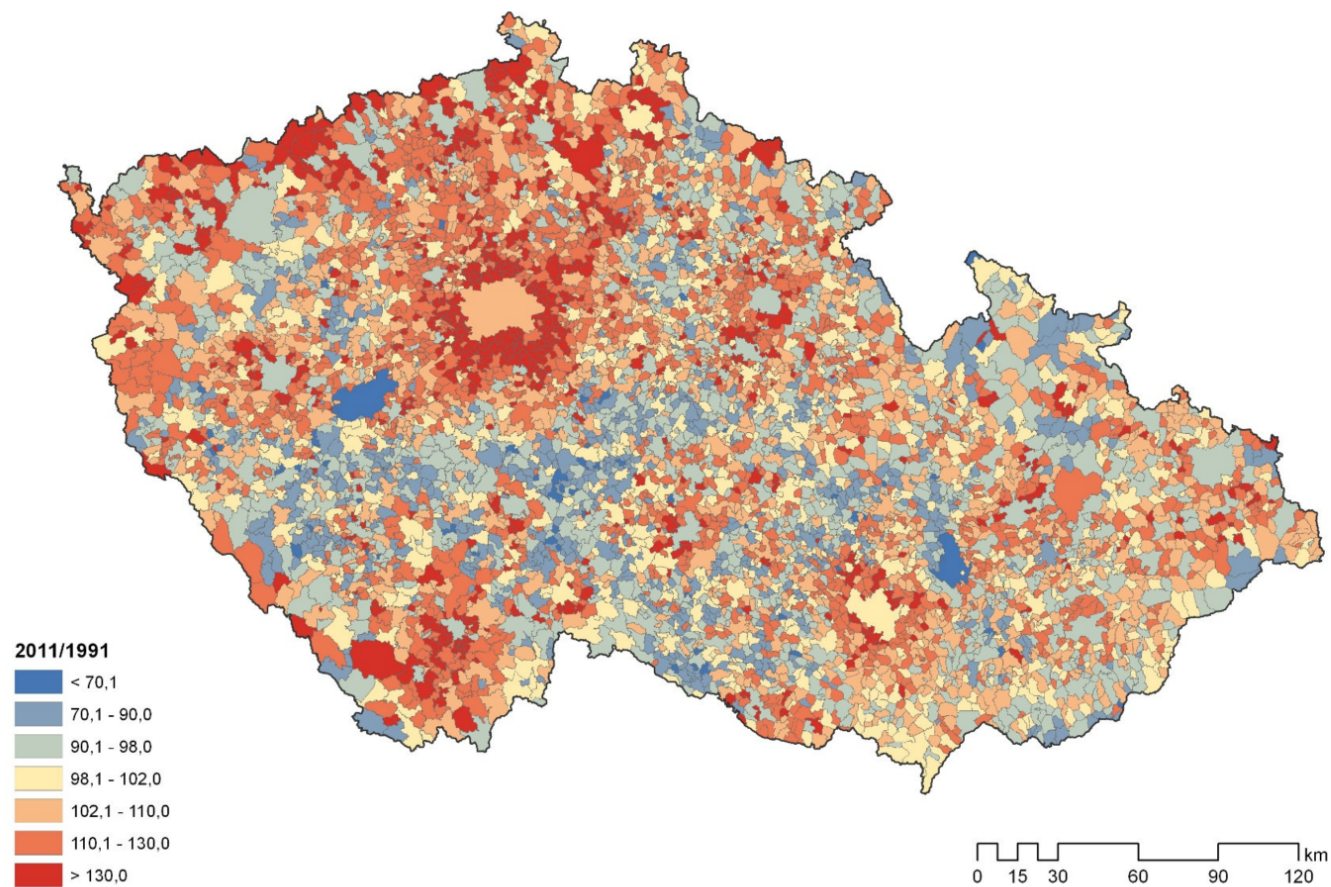
- celkový úbytek obyvatelstva ve městě
- růst populace v rurálních oblastech

interpretace desurbanizace

vedlejší efekt růstu metropolitní
decentralizace výroby, zaměstnání
rozsáhlé trávení volného času

vývoj počtu obyvatel v obcích ČR 1991 - 2011

dekoncentrace / suburbanizace v JMK

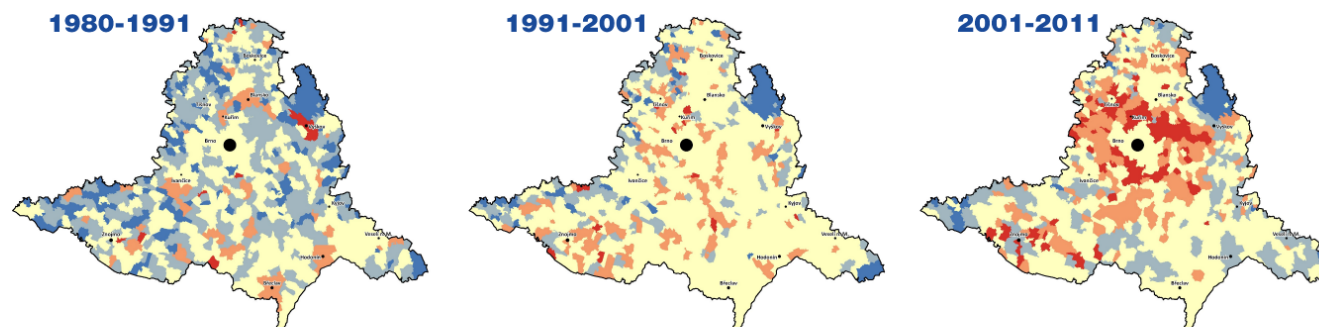
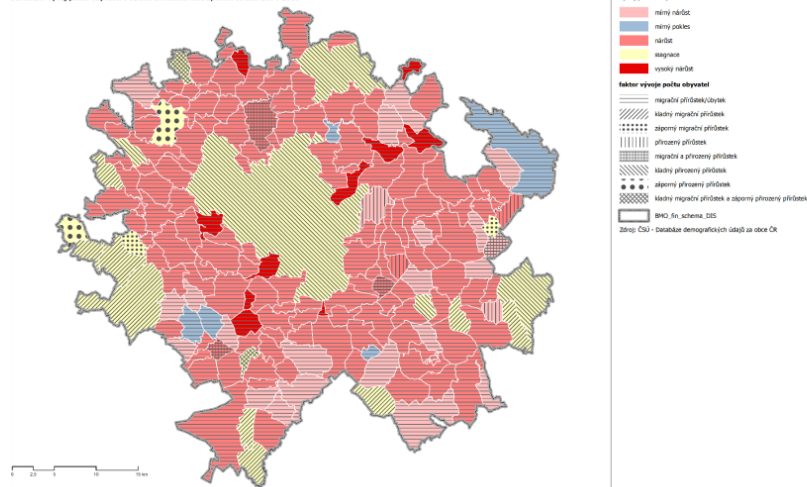
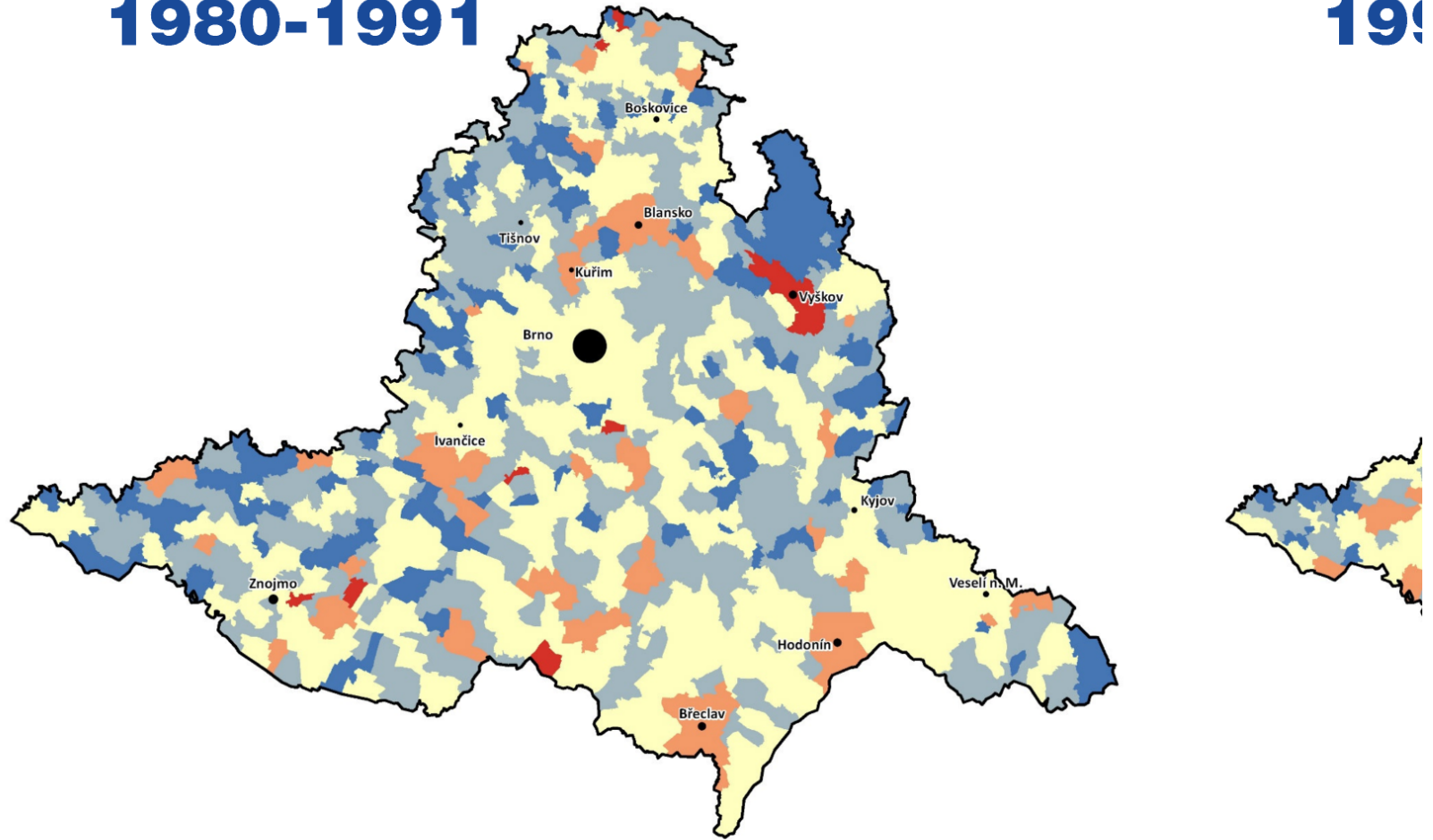

Schéma X Vývoj počtu obyvatel v obcích Brněnské metropolitní oblasti 2004-2018

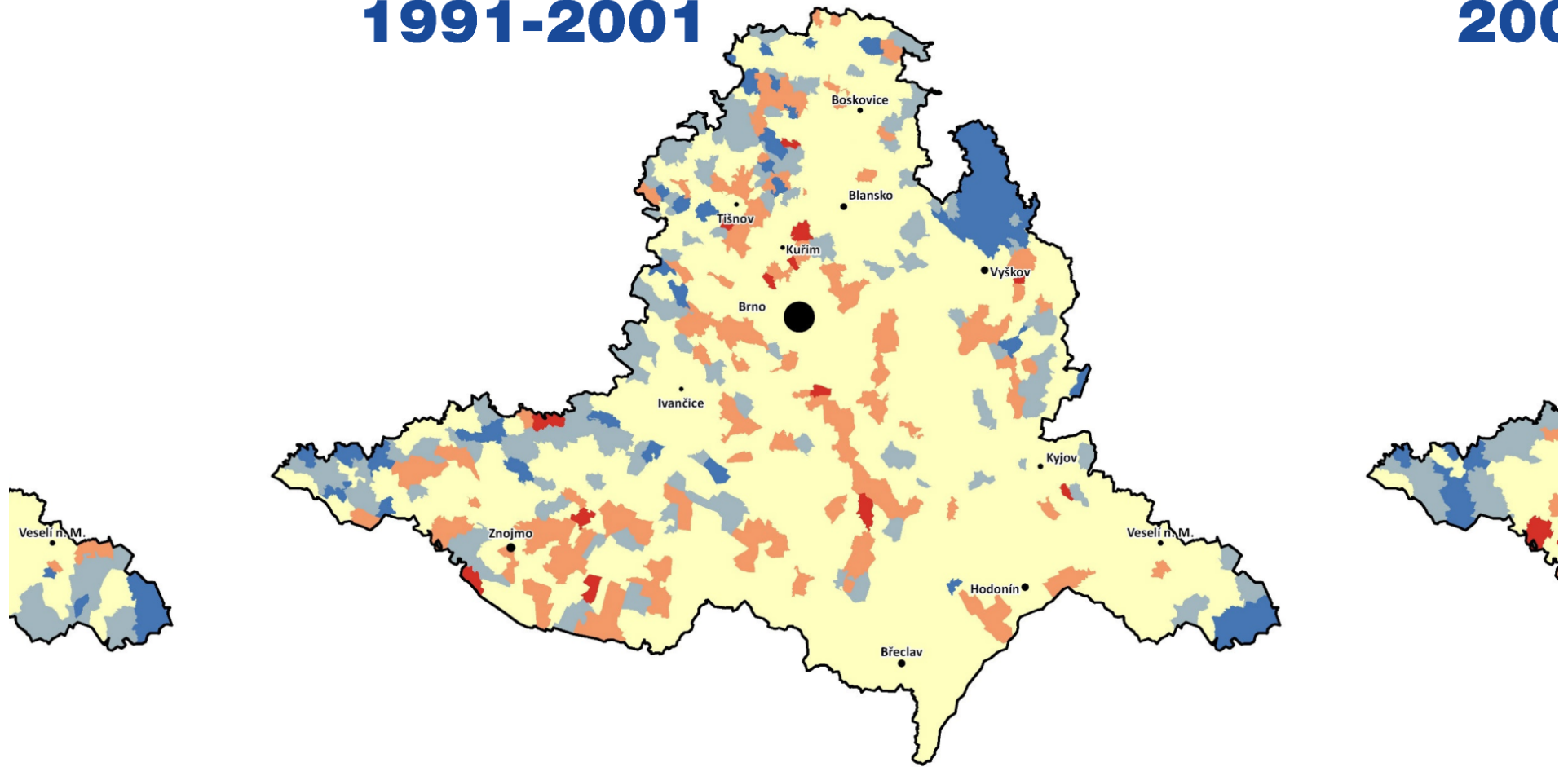
1980-1991

1991

1991-2001

2001

2001-2011

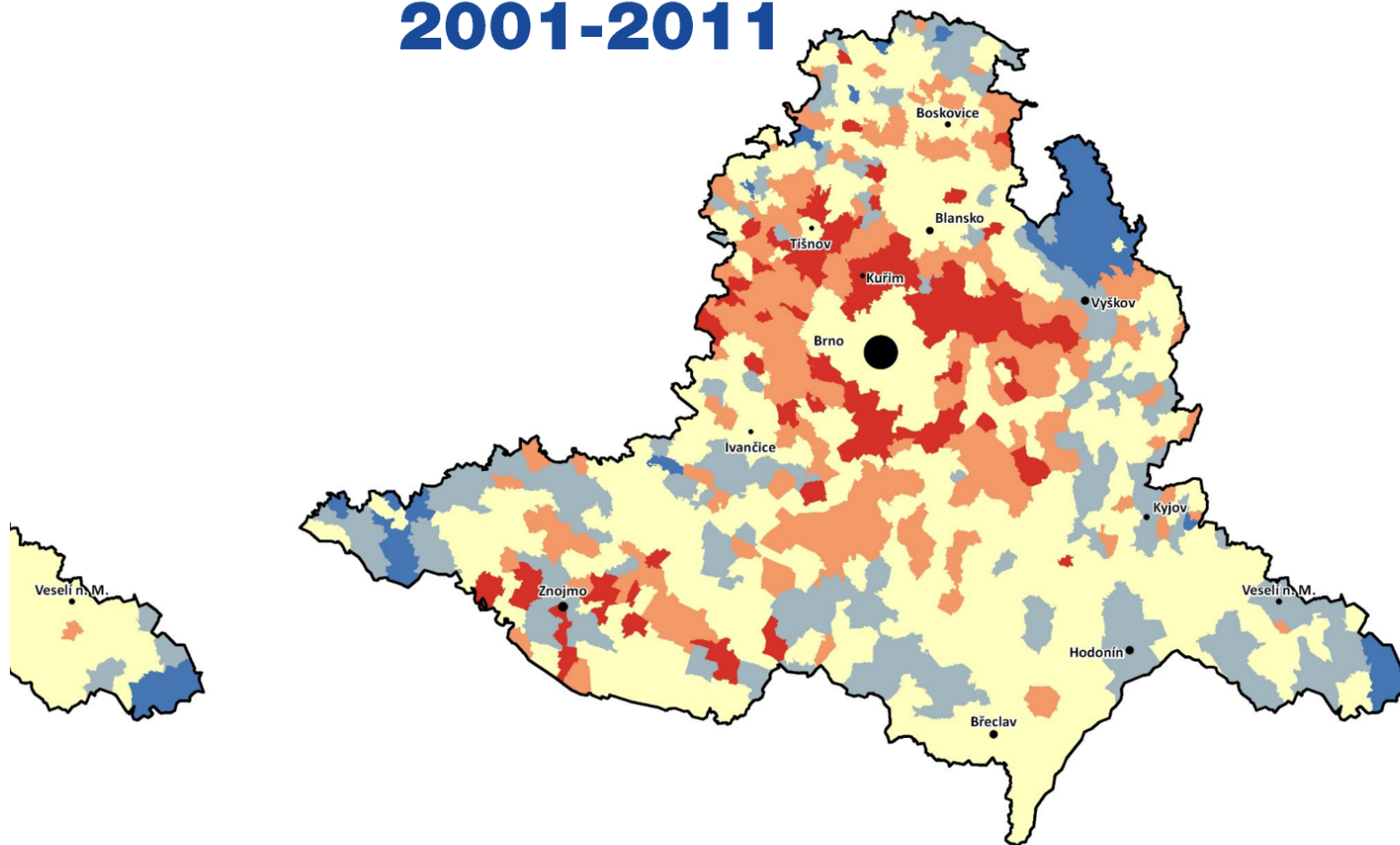
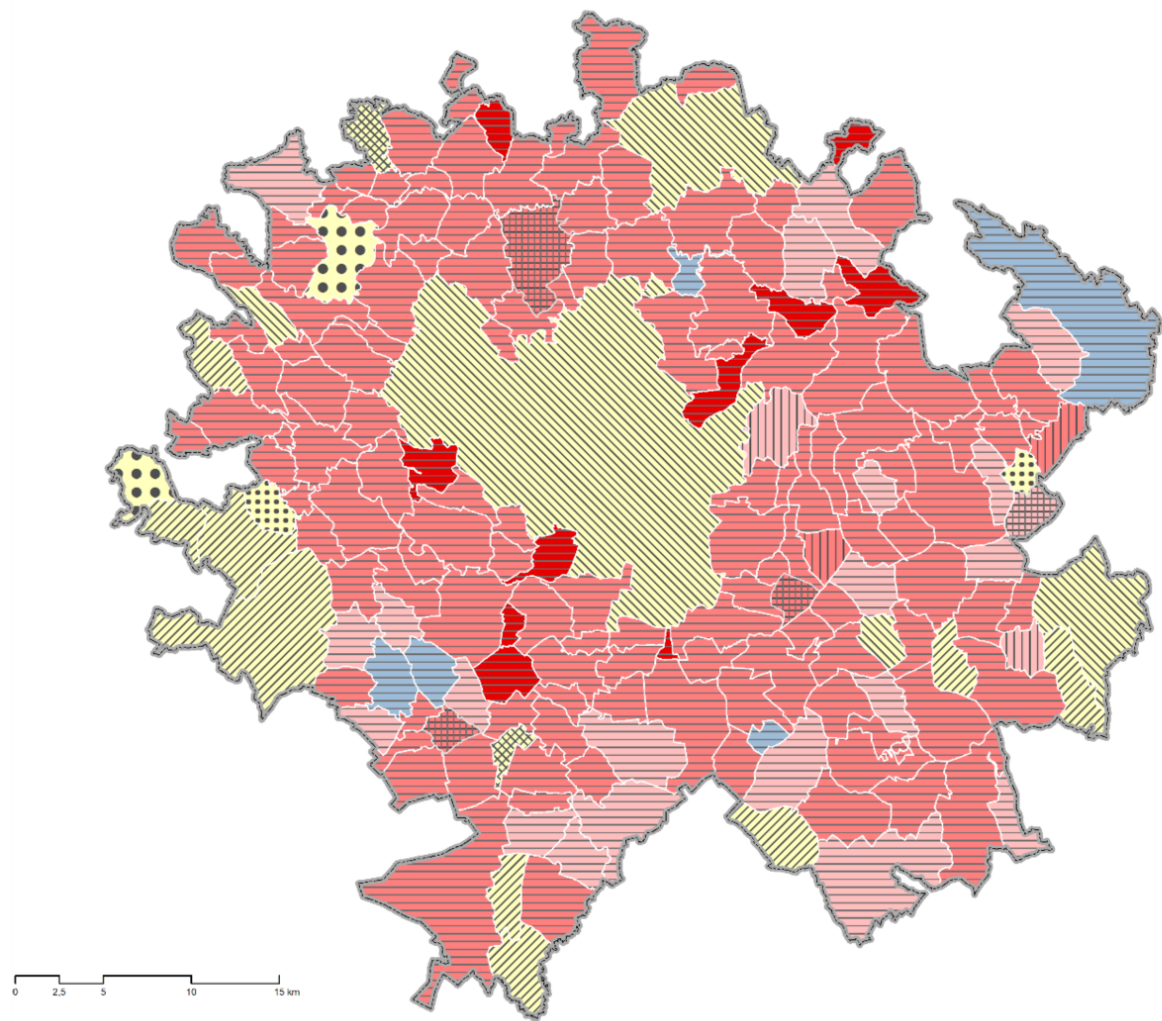

Schéma X Vývoj počtu obyvatel v obcích Brněnské metropolitní oblasti 2004-2018

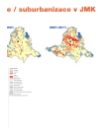
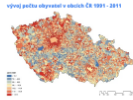
vývoj počtu obyvatel

- mírný nárůst
- mírný pokles
- nárůst
- stagnace
- vysoký nárůst

faktor vývoje počtu obyvatel

- migrační přírůstek/úbytek
- kladný migrační přírůstek
- záporný migrační přírůstek
- přirozený přírůstek
- migrační a přirozený přírůstek
- kladný přirozený přírůstek
- záporný přirozený přírůstek
- kladný migrační přírůstek a záporný přirozený přírůstek
- BMO_fin_schema_DIS

Zdroj: ČSÚ - Databáze demografických údajů za obce ČR

desurbanizace

od 60. let v západní Evropě

- celkový úbytek obyvatelstva ve městě
- růst populace v rurálních oblastech

interpretace desurbanizace:

vedlejší efekt růstu metropolitních regionů
decentralizace výroby, zaměstnanost ve službách
rozsáhlé trávení volného času

urbanizace

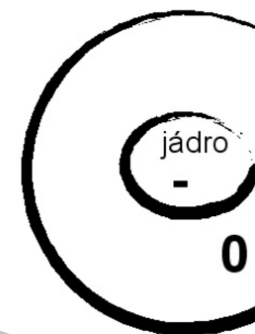
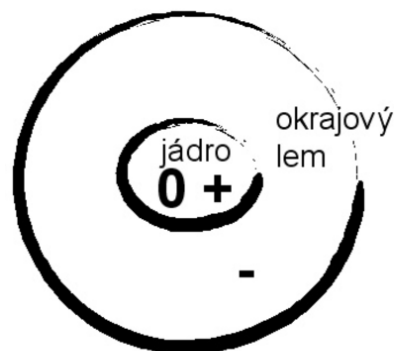
úspěšná urbanizace
decentralizace vs. decentralizace

rozsáhlé trávení volného i

reurbanizace

post-industriální urbanizace

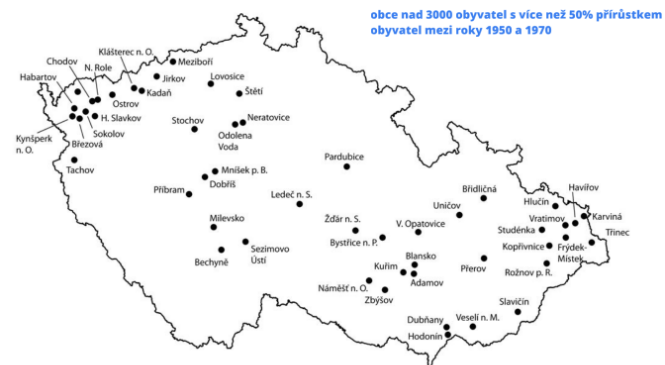
- revitalizace vnitřního města
- reurbanizace vs. decentralizace

socialistická urbanizace v ČR

specifické znaky

- pomalejší růst hlavních měst, růst malých a středních
urbanizace tažená industrializací
- zpomalená suburbanizace
nižší míra mobility, ochrana ZPF
- snaha o řízení urbanizačního procesu
koncepce osídlení

**obce nad 3000 obyvatel s více než 50% přírůstkem
obyvatel mezi roky 1950 a 1970**

